

Det juridiske fakultet

Behandlingsansvarliges berettigede interesser etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f

Adgangen til å behandle personopplysninger med grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f

Sophie Mulryan Jakobsen

Masteroppgave i rettsvitenskap, JUR-3902, 15. desember 2021

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Tema og aktualitet.....	1
1.2	Problemstilling	2
1.3	Metode og rettskilder	3
1.4	Fremstillingen videre og avgrensninger.....	9
2	Grunnleggende utgangspunkter.....	10
2.1	Hva er behandling av personopplysninger?	10
2.2	Den behandlingsansvarlige	11
2.3	Prinsipper bak de alminnelige rettslige grunnlagene	12
2.4	Alminnelig rettslig grunnlag	13
2.4.1	Krav til behandlingsgrunnlag.....	13
2.4.2	Valg av behandlingsgrunnlag.....	14
2.4.3	Endring av behandlingsgrunnlag.....	16
3	Berettiget interesse som rettslig grunnlag etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.....	17
3.1	Innledning.....	17
3.2	Berettigede interesser	18
3.2.1	Utgangspunkter	18
3.2.2	Nærmere om grensdragningen for hvilke interesser som er «berettigede interesser».....	19
3.2.3	Virkninger av at interessene endres underveis i behandlingsopplegget.....	25
3.2.4	Behandlingsansvarliges og tredjeparters «berettigede interesser».....	25
3.2.5	Sammenfatning.....	26
3.3	Behandlingsformål og forholdet mellom behandlingsformål og berettigede interesser.....	27
3.3.1	Behandlingsformål	27
3.3.2	Forholdet mellom behandlingsformål og berettigede interesser	29

3.3.3	Sammenfatning.....	30
3.4	Nødvendighetskravet.....	31
3.4.1	Innholdet i nødvendighetskravet	31
3.4.2	Nødvendighetskravet og forholdsmessighet	33
3.5	Interesseavveiningen	36
3.5.1	Generelt	36
3.5.2	Vurdering av behandlingsansvarliges berettigede interesser	37
3.5.3	Registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter	38
3.5.4	Hensynet til registrertes personvern	40
3.5.5	Tiltak for å begrense personvernulempene	43
3.5.6	Endelig balansetest	44
3.5.7	Sammenfatning.....	45
3.6	Unntaket for offentlige myndigheter.....	45
4	Avsluttende bemerkninger	49
	Referanseliste	51

1 Innledning

1.1 Tema og aktualitet

Tema for oppgaven er personvernforordningen¹ ("GDPR") artikkel 6 nr. 1 bokstav f som rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger.

En grunnleggende forutsetning for lovlig behandling av personopplysninger i henhold til personvernforordningen er at behandlingen har grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav a til f. Behandlingsgrunnlaget forutsetter at personvernforordningens pliktsubjekter, i all hovedsak den behandlingsansvarlige, må sørge for at enhver behandling av personopplysninger bygger på minst ett av de aktuelle behandlingsgrunnlagene angitt i art. 6 nr. 1 bokstav a til f. I dette ligger en plikt til å identifisere hvilke av de aktuelle behandlingsgrunnlagene som eventuelt hjemler den tiltenkte behandlingen av personopplysninger og å ta stilling til hvilket av disse grunnlagene som er mest aktuelt.² European Data Protection Board fremholder at «Identifying the appropriate legal basis that corresponds to the objective and essence of the processing is of essential importance».³ Det er imidlertid ikke alltid like åpenbart hvilket behandlingsgrunnlag som kan og skal anvendes i tilknytning til det konkrete behandlingsopplegget.

Tilnærmingen til de ulike behandlingsgrunnlagene kan være utfordrende.

Anvendelseskriteriene og rekkevidden av de enkelte behandlingsgrunnlag er ulike og reiser til tider flere vanskelige grensedragninger. Økt kunnskap om behandlingsgrunnlagenes innhold og rekkevidde kan forenkle utfordringer ved valg av behandlingsgrunnlag og samtidig bidra til en mer effektiv og ansvarlig behandling av personopplysninger. Slike forutsetninger er også grunnleggende for tilstrekkelig ivaretagelse av den registrertes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter.

Etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f tillates behandling av personopplysninger såfremt «behandlingen er nødvendig for formål knyttet til den behandlingsansvarliges eller en

¹ Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april 2016 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (generell personvernforordning).

² Manglende overholdelse av bestemmelser i personvernforordningen kan medføre store bøter, se GDPR art. 83 nr. 5 bokstav a.

³ EDPB, Guidelines 2/2019, s. 4.

tredjeparts berettigede interesser, med mindre den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter veier tyngre». Bestemmelsen skiller seg først og fremst fra de øvrige behandlingsgrunnlagene i art. 6 nr.1 ved at en lovlig anvendelse av behandlingsgrunnlaget avgjøres ut fra en konkret interesseavveining. Personvernforordningen legger i utgangspunktet opp til at den behandlingsansvarlige selv skal kunne foreta en korrekt interesseavveining ved avgjørelsen av om art. 6 nr. 1 bokstav f utgjør et aktuelt behandlingsgrunnlag i det konkrete tilfellet. Bestemmelsen gir imidlertid ingen klare indikasjoner på hvilke interesser som muliggjør behandling med grunnlag i art. 6 nr. 1 bokstav f eller hvordan interesseavveiningen skal gjennomføres.

Mangelen på uttømmende regler for hvilke interesser som til enhver tid anses som tilstrekkelig beskyttelsesverdige til å aktualisere behandlingsgrunnlagets anvendelse, samt om hvordan motstridende interesser skal avveies er imidlertid et naturlig utslag av bestemmelsens fleksible karakter. Interesseavveiningen vil utspille seg forskjellig i hvert enkelt typetilfelle, og de relevante motstående interessers grad av beskyttelsesverdighet vil kunne endres med tiden. Utfordringen med dette er at behandlingsgrunnlagets anvendelsesområde og omfang blir mindre forutberegnelig. Dette vil kunne skape uklarheter ved fastleggelsen av betydningen og anvendelsen av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, som igjen vil kunne gå på bekostning av en effektiv og ansvarlig bruk av personopplysninger.

GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f reiser på denne bakgrunn en rekke aktuelle problemstillinger. Jeg finner det særlig aktuelt å analysere behandlingsgrunnlagets konkrete innhold, i søken etter å kartlegge hvordan behandlingsansvarlige skal kunne anvende rettsgrunnlaget på en mest mulig formålstjenlig måte – uavhengig av konkrete og tilspissede typetilfeller. Oppgavens problemstilling vil bli redegjort for i det følgende.

1.2 Problemstilling

Den overordnede problemstillingen for oppgaven er å kartlegge det nærmere innholdet i og rekkevidden av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. For å besvare oppgavens overordnede problemstilling, vil jeg først se nærmere på innholdet i kriteriet om «berettigede interesser» og analysere hvilke forhold som gjør den behandlingsansvarliges interesser lovlig i henhold til GDPR. Hvorvidt den behandlingsansvarlige har en berettiget interesse eller ikke, er en forutsetning for behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Ordlyden er skjønnsmessig utpreget og gir ikke uten videre konkrete indikasjoner på klare

avgrensninger. En kartlegging av innholdets kriterium vil derfor kunne være av stor betydning for rekkevidden og anvendelsen av bestemmelsen.

Videre vil jeg se nærmere på innholdet i interesseavveiningen som følger av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Formålet med interesseavveiningen er å sikre forholdsmessighet mellom interesser som blir berørt av behandlingen. Bestemmelsen gir ikke direkte anvisning på hvordan den behandlingsansvarlige skal gjennomføre en slik avveining.

1.3 Metode og rettskilder

I det følgende presenteres metoden og relevante rettskilder som anvendes for oppgavens problemstillinger. Personvernforordningen er gjennomført i norsk lov i henhold til EØS-avtalen art. 119, jf. art. 2 bokstav a, jf. personopplysningsloven § 1.⁴ Personvernforordningen utgjør den primære rettskilden ved fortolkningen av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Dette har konsekvenser for rettskildebildet og den juridiske metoden som anvendes i oppgaven.

I EØS-sammenheng innebærer homogenitetsmålsetningen at EØS-rettslig metode langt på vei består av anvendelse av den EU-rettslige metode, slik denne er utviklet og fastlagt i henhold til EU-domstolens praksis.⁵ EU-rettslig metode består i utgangspunktet av en autonom og ensartet fortolkning.⁶ I korte trekk betyr det at fastleggelsen av betydningen og rekkevidden av bestemmelser innenfor EU-retten er undergitt en selvstendig og ensartet fortolkning i hele EU.⁷ Ved fortolkningen av personvernforordningen i lys av en selvstendig og ensartet tilnærming, vil legaldefinisjoner spille en viktig rolle.⁸ I tilfeller ord og uttrykk ikke er legaldefinert, vil en naturlig språklig forståelse av ordlyden være utgangspunktet for fortolkningen.⁹

En utfordring med å ta direkte utgangspunkt i legaldefinisjoner og naturlig språklig forståelse av ordlyden er imidlertid språket. Personvernforordningen er publisert på 24 forskjellige språk.¹⁰ Andre tolkningsmomenter kan dermed være av betydning ved fastleggelsen av

⁴ Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven), med henvisning til EØS-avtalens vedlegg XI nr. 5 e.

⁵ Mathiesen mfl. (2018), s. 291 og 294.

⁶ Mathiesen mfl. (2018), s. 295.

⁷ Mathiesen mfl. (2018), s. 294-295.

⁸ Mathiesen mfl. (2018), s. 296.

⁹ Mathiesen mfl. (2018), s. 296.

¹⁰ EØS-avtalen art. 129 (1) hvor det heter at EØS-avtalens vedlegg har samme gyldighet på alle språk.

innholdet i personvernforordningens bestemmelser.¹¹ Sentralt i denne sammenheng er kontekstuell og formålsorientert fortolkning.¹² Kontekstuell fortolkning innebærer at GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f må fortolkes i lys av konteksten bestemmelsen inngår i.¹³ I den sammenheng vil GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f måtte tolkes i lys av grunnleggende behandlingsprinsipper i forordningen. Disse prinsippene kommer til uttrykk i GDPR art. 5 og fortalepunkt 39.

Implisitt kommer også flere prinsipper til uttrykk gjennom bestemmelser og øvrige rettskilder som knyttes til forordningen.¹⁴ Behandlingsprinsippene som er nedfelt i forordningen, tjener som begrensninger i behandlingens lovlighet, men også som tolkningsfaktor ved fortolkningen av forskjellige bestemmelser i GDPR, herunder også GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.¹⁵ Sentrale prinsipper vil fortløpende trekkes inn i oppgaven. I oppgaven vil spesielt lovlighetsprinsippet, rettferdighetsprinsippet og dataminimeringsprinsippet, jf. GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a og c trekkes frem som betydningsfulle prinsipper ved fortolkningen av art. 6 nr. 1 bokstav f. En kontekstuell fortolkning antyder at også forordningens øvrige bestemmelser er relevant for forståelsen av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Utvalgte bestemmelser i GDPR trekkes frem underveis i oppgaven i tråd med metoden.

Formålsorientert fortolkning innebærer at personvernforordningens bestemmelser må tolkes på en måte som fremmer formålet med bestemmelsene i størst mulig utstrekning.¹⁶ Videre innebærer tolkningsprinsippet at den enkelte bestemmelse må tolkes i lys av forordningens overordnede og grunnleggende formål. Et overordnet formål med personvernforordningen å sikre et sterkt vern av den registrertes grunnleggende rettigheter og friheter, herunder særlig rett til vern av personopplysninger.¹⁷ Rett til vern av personopplysninger er imidlertid ikke en absolutt rettighet.¹⁸ Et grunnleggende formål med forordningen er også å sikre regler om fri utveksling av personopplysninger.¹⁹ Vurderingen i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er avhengig av

¹¹ Mathiesen mfl. (2018), s. 298.

¹² Mathiesen mfl. (2018), s. 296-298.

¹³ Mathiesen mfl. (2018), s. 299.

¹⁴ Kuner mfl. (2020), s. 312-313.

¹⁵ Schartum (2020), s. 87.

¹⁶ Mathiesen mfl. (2018), s. 308.

¹⁷ GDPR art. 1 nr. 1 og nr. 2. Se også GDPR fortalepunkt 4.

¹⁸ GDPR fortalepunkt 4.

¹⁹ GDPR art. 1 nr. 1 og nr. 3.

en nærmere identifisering og kvalifisering av disse motstående interessene, slik at en balansert avveining kan finne sted.

Krav til kontekstuell og formålsorientert fortolkning innebærer at personvernforordningen så langt som mulig må tolkes i overensstemmelse med EU-retten.²⁰ I denne sammenheng vil eksempelvis EUs Charter of Fundamental Rights of the European Union (heretter «Charteret» eller «Pakten»)²¹ være relevant for tolkningen av forordningen.

Norge gjennomfører personvernforordningen «som sådan» i nasjonal rett, jf. EØS-avtalen art. 7 bokstav a. Personvernforordningen er inkorporert i norsk rett, herunder uten omskrivninger eller endringer. Norsk rett skal dermed være sammenfallende med EU-retten innenfor det saklige virkeområdet til personvernforordningen. Det er den norske språkversjonen av personvernforordningen som utgjør den primære rettskilden i tilknytning til oppgaven. Jeg benytter meg imidlertid av andre språkversjoner av forordningen der det er hensiktsmessig for forståelsen og fastleggelsen av forordningens innhold.

Personvernforordningen avløser det tidligere personverndirektivet.²² Opphevelsen innebærer i utgangspunktet at personverndirektivet ikke lenger er en relevant rettskilde for fortolkningen av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. GDPR foralepunkt 7 fremholder imidlertid at direktivets mål og prinsipper fremdeles er gyldige. En rekke rettsanvendere henviser også til personverndirektivets tilnærmede identiske bestemmelse om berettiget interesse som behandlingsgrunnlag i art. 7 bokstav f og tilhørende rettskilder ved fortolkningen av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.²³ EU-domstolen har i avgjørelse i *M.I.C.M* avsagt 17. juni 2021 kommet med avklarende uttalelser om den rettskildemessige verdien av praksis knyttet til personverndirektivets art. 7 bokstav f i relasjon til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.²⁴ EU-domstolen fremhevet at «Since Regulation 2016/679 repealed and replaced Directive 95/46 and the relevant provisions of that regulation have essentially the same scope as that of the relevant provisions of that directive, the Court's case-law on that directive is also applicable,

²⁰ Se f.eks. sak C-583/11 *Inuit Tapiriit Kanatami*, avsnitt 50.

²¹ Charter of Fundamental Rights of the European Union 2012/C 326/02 og TEU art. 6 nr. 1.

²² GDPR art. 94 nr. 1 om opphevelse av direktiv 95/46/EF.

²³ Se for eksempel Skullerud mfl. (2021), Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 6. Behandlings lovlighet, Juridika (kopierte 20. september, 2021) <https://juridika.no/no/lov/2016-04-27-679/%C2%A76/kommentar/>, Kuner mfl. (2020), s. 337-338, Ausloos (2020), s. 309-310, Nielsen mfl. (2020), s. 390, Jarbekk (2019), s.160, og Ösman (2019), s. 170 flg. Se også Personvernrådets henvisninger i f.eks. Guidelines 8/2020, s. 17-18 og Guidelines 3/2019, s. 9-10 og s. 13-14.

²⁴ C-597/19 *M.I.C.M*, avsnitt 107.

in principle, to that regulation», jf. avsnitt 107. EU-domstolens rettssetning tilsier at tidligere avgjørelser tilknyttet personverndirektivets art. 7 bokstav f i prinsippet fortsatt vil kunne være en relevant tolkningsfaktor for fastsettelsen av innholdet i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Fortalen som hører til personvernforordningen trekkes inn i oppgaven. Etter TEUV art. 296 nr. 2 skal alle rettsakter begrunnes.²⁵ Fortalen uttrykker for presiseringer og begrunnelser som kan være relevant for forståelsen av forordningen.²⁶ Fortalen er ikke rettslig bindende, og kan dermed ikke påberopes til støtte for et tolkningsresultat som står i klart strid med en klar og tydelig ordlyd eller som ellers avviker fra et ellers klarlagt tolkning av rettsaktens bestemmelser.²⁷ Den er utgjør med andre ord ikke en selvstendig rettsregel.²⁸ Fortalen vil imidlertid kunne fungere som et supplerende tolkningsbidrag; såfremt fortalen ikke påberopes til støtte for å fravike bestemmelser i personvernforordningen og den ikke strider mot en ellers klar og tydelig ordlyd.²⁹ Spesielt i mangel av autorative rettskilder, fungerer fortalen som et retningsgivende verktøy for fortolkningen av forordningen.

Som tidligere nevnt må fortolkningen av personvernforordningen skje i samsvar med EU-domstolens rettspraksis. I henhold til TEU art. 19 nr. 1 skal EU-domstolen «[...] ensure that the interpretation and application of the Treaties the law is observed».³⁰ Dette innebærer at EU-domstolen er tillagt en omfattende, obligatorisk og eksklusiv rolle i å avgjøre rettstvister og avklare og utvikle innholdet i EU-retten.³¹ Avgjørelser fra EU-domstolen utgjør en tungtveiende rettskilde ved fortolkningen og utviklingen av personvernforordningen.³²

Videre er retningslinjer fra The European Data Protection Board (heretter «Personvernrådet» eller «EDPB») relevant for oppgavens problemstilling. Personvernrådet er et uavhengig EU-organ som har i hovedoppgave å sikre ensartet anvendelse av personvernforordningen, jf. GDPR art. 68, 69 og 70 nr. 1. EDPB overvåker og påser riktig anvendelse av forordningen, utarbeider og publiserer retningslinjer, uttalelser, beste praksis, anbefalinger mv., jf. GDPR

²⁵ Traktaten om Den europeiske unions virkeområde (TEUV).

²⁶ Schartum (2020), s. 23.

²⁷ Se for eksempel C-345/13 *Karen Millen Fashions*, avsnitt 31, C-7/11 *Caronna*, avsnitt 40, C-136/04 *Deutsches Milch-Kontor*, avsnitt 32, C-162/97 *Nilsson*, avsnitt 54 og C-308/97 *Manfredi*, avsnitt 30.

²⁸ Schartum (2020), s. 23.

²⁹ Se for eksempel C-215/88 *Casa Fleischhandels*, avsnitt 31, hvor EU-domstolen uttaler at «Whilst a recital in the preamble to a regulation may cast light on the interpretation to be given to a legal rule, it cannot in itself constitute such a rule».

³⁰ Treaty on European Union C 202/19 (heretter «TEU»).

³¹ Mathiesen mfl. (2018), s. 153.

³² Blume (2020), s. 68-69.

art. 70 nr. 1 bokstav a til y. I tillegg består Personvernrådet av representanter fra medlemslandenes tilsynsmyndigheter, jf. GDPR art. 68 nr. 3. Dette indikerer at oppgavene til Personvernrådet i stor grad uttrykker hvordan tilsynsmyndighetene fortolker personvernforordningen. Selv om personvernrådet ikke har en lovgivende kompetanse,³³ kan deres oppgaver og sammensetningen av organet hjemlet i personvernforordningen tilsi at publiserte retningslinjer eller anbefalinger fra Personvernrådet anses å ha forholdsvis stor rettskildemessig vekt.

På den annen side bemerkes det at publikasjoner fra Personvernrådet trekker rettsanvendelsen og skjønnsutøvelsen noe mer i retning «personvernvennlig» sammenlignet med for eksempel domstolens standpunkter.³⁴ Veiledningene er også i noen tilfeller svært generelt utformet og bærer preg av utfyllende tekst, fremfor tolkning av innholdet i forordningens bestemmelser.³⁵ Personvernrådets uttalelser kan ses på som en felles forståelse mellom tilsynsmyndigheter på tvers av landegrenser. Etersom uttalelsene deres ikke er rettslig bindende, vil Personvernrådets uttalelser vike ved motstrid med bindende rettskilder innenfor EUs rettsakter.³⁶ Dette trekker vekten av publikasjoner til Personvernrådet noe ned.

I tillegg til det ovennevnte, overtok Personvernrådet rollen til The Article 29 Working Party (heretter «Artikkel 29-gruppen» eller «WP29») ved ikrafttredelsen av personvernforordningen. Artikkel 29-gruppen publiserte blant annet retningslinjer om hvordan personverndirektivet skulle forstås.³⁷ Heller ikke disse retningslinjene var rettslig bindende. Personvernrådet har godkjent og viser til flere uttalelser fra Artikkel 29-gruppen i deres egne retningslinjer. Etersom Personvernrådet viser til flere av retningslinjene til Artikkel 29-gruppen, kan disse ha relevans og tillegges rettskildemessig vekt ved fastleggelsen av betydningen og innholdet i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Personvernforordningen krever at hvert medlemsland har en nasjonal tilsynsmyndighet som fører tilsyn med anvendelsen av personvernforordningen i det enkelte medlemslandet, jf. art. 51 nr. 1. Datatilsynet er norsk tilsynsmyndighet, jf. personopplysningsloven § 22. Formålet med kravet er å pålegge tilsynsmyndighetene å samarbeide i større grad om en mer likeartet

³³ The Treaty on the Functioning of the European Union C 202/164 (heretter "TEUV") art. 288 nr. 5.

³⁴ Schartum (2020), s. 24.

³⁵ Schartum (2020), s. 24.

³⁶ TEUV art. 288 nr. 5.

³⁷ Se eksempelvis personverndirektivet art. 29 nr. 1 og 30 nr. 1 bokstav a og c.

anvendelse av personvernforordningen, jf. GDPR art. 51 nr. 2. Personvernforordningen fastsetter tilsynsmyndighetenes oppgaver, jf. GDPR art. 57. Tilsynsmyndighetenes oppfatninger og vedtak kan være relevant ved fortolkningen av personvernforordningen, idet tilsynsmyndighetene har en sentral og påvirkningsfull rolle gjennom sin veiledningsplikt, tilsyn og håndhevelse av personvernforordningen i det enkelte medlemsland. I utgangspunktet tilsier uttalelsene tilsynsmyndighetene deler, i kraft av å være hjemlet i personvernforordningen, at tilsynsmyndighetenes praktisering kan ha rettskildemessig vekt. Likevel kan praksisen i medlemslandene være ulik, og dermed påvirke både relevansen og vekten av praksisen.³⁸

Ettersom et hovedformål med tilsynsmyndighetene er å praktisere ensartet anvendelse av personvernforordningen, kan det være grunn til å se nærmere på hvordan ulike medlemslands tilsynsmyndighetenes praksis. I samsvar med hensynet til ensartethet vil det være mindre betenkelig å tillegge tilsynsmyndigheters praktisering vekt hvor praktiseringen av forordningens regler blant de enkelte medlemsstatenes tilsynsmyndigheter er samsvarende, mens det i motsatt fall er grunn til å utvise større varsomhet hvor praktiseringen er ulik. Tilsynsmyndighetenes vedtak kan imidlertid klages inn for Personvernemnda og eventuelt overprøves av domstolene, og kan dermed heller ikke uten videre tas til inntekt for en korrekt praktisering av forordningens regelsett. Vedtak fra tilsynsmyndighetene gir samlet sett et illustrerende bilde av hvordan personvernforordningen blir fortolket på nasjonalt nivå. Det gjelder tilsvarende for nasjonale domstolars avgjørelser i EU- og EØS.

I Norge er Personvernemnda et uavhengig forvaltningsorgan med kompetanse til å avgjøre klager over Datatilsynets vedtak, jf. personopplysningsloven § 22 (1) og (2).³⁹ Et forvaltningsorgan tillegges i utgangspunktet ikke rettskildemessig vekt i EU-retten. Samtidig er det grunn til å påpeke at Personvernemnda binder Datatilsynets avgjørelser. Overprøver Personvernemnda Datatilsynets vedtak, kan avgjørelsen fra Personvernemnda tillegges større vekt enn Datatilsynets vedtak.⁴⁰ Avgjørelsene er relevant og kan ha rettskildemessig vekt for virksomheter som opererer i Norge. Jo mer fast og konsekvens praksis som eksisterer fra Personvernemnda, desto mer taler det for at praksisen kan tillegges en viss verdi. Vekten og relevansen av Personvernemndas avgjørelse kan imidlertid

³⁸ Schartum (2020), s. 24.

³⁹ Med mindre annet er særskilt fastsatt, se personopplysningsloven § 22 (2).

⁴⁰ Schartum (2020), s. 24.

begrenses hvis domstolene overprøver avgjørelsen. Jeg benytter meg av flere avgjørelser fra Personvernemnda for å illustrere hvordan Personvernemnda fortolker GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Også øvrige internasjonale rettskilder kan være relevant for fastleggelsen av betydningen og innholdet i personvernforordningen.⁴¹ I tillegg kan EMKs bestemmelser og EMDs avgjørelser være av betydning for forståelsen av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.⁴² EU-retten er ikke tilsluttet EMK, men EU-domstolen henviser til EMK og EMDs rettspraksis.⁴³ I tråd med EU-domstolens metode legger jeg til grunn at EMK og EMDs rettspraksis kan utgjøre relevante rettskilder ved fortolkningen av art. 6 nr. 1 bokstav f.

Endelig viser jeg til juridisk litteratur i oppgaven. Juridisk litteratur har hatt en betydelig vekst som følge av ikrafttredelsen av personvernforordningen.⁴⁴ Flere argumenter fra litteraturen trekkes frem i oppgaven. Juridisk litteratur har imidlertid i liten selvstendig rettskildemessig betydning i denne sammenheng.⁴⁵

1.4 Fremstillingen videre og avgrensninger

Oppgaven gir i kapittel 2 et overblikk over grunnleggende utgangspunkter for alminnelig rettslig grunnlag. «Alminnelig» rettslig grunnlag betyr her adgangen til å behandle personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1.⁴⁶ Oppgaven behandler ikke rettslig grunnlag etter GDPR art. 9 og art. 10. Kapittel 3 omhandler GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, herunder vilkår for behandling av personopplysninger. Kapittel 4 inneholder enkelte avsluttende betraktninger.

⁴¹ Blume (2020), s. 74.

⁴² GDPR fortalepunkt 41 og 73 i samme retning. Se også Charteret art. 52 nr. 3.

⁴³ Se for eksempel forente saker C-203/15 og C-698/15 *Tele2 Sverige*, avsnitt 139-140.

⁴⁴ Blume (2020), s. 54.

⁴⁵ Sejersted mfl. (2011), s. 58-59.

⁴⁶ Begrepet «alminnelig rettslig grunnlag» og «behandlingsgrunnlag» vil i oppgaven brukes om hverandre og har, for ordens skyld, det samme meningsinnhold.

2 Grunnleggende utgangspunkter

2.1 Hva er behandling av personopplysninger?

Personvernforordningen anvendes på «en helt eller delvis automatisert behandling av personopplysninger» og «ikke-automatisert behandling av personopplysninger som inngår i eller skal inngå i et register», jf. GDPR art. 2 nr. 1.

Begrepet «behandling» er legaldefinert i GDPR art. 4 nr. 2 som «enhver operasjon eller en rekke operasjoner som gjøres med personopplysninger». Behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 kan knytte seg til lagring, innsamling, registrering eller organisering av personopplysninger i henhold til GDPR art. 4 nr. 2. Behandlingen må imidlertid ikke bestå av én enkelt behandlingsoperasjon. GDPR art. 4 nr. 2 uttrykker et generelt behandlingsopplegg.⁴⁷ Flere sammensetninger av forskjellige operasjoner kan utgjøre «behandling» i henhold til GDPR art. 4 nr. 2.

Behandlingen må angå personopplysninger. Begrepet «personopplysninger» legaldefineres i GDPR art. 4 nr. 1. «Personopplysninger» er «enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person [...] som indirekte eller direkte kan identifiseres». Uttrykket «any information» i personverndirektivet art. 2 bokstav a ble tolket bredt av EU-domstolen i *Nowak*.⁴⁸ EU-domstolen fremholdt at «personopplysninger» kan omfatte subjektive, som objektive forhold.⁴⁹ Begrepet i GDPR art. 4 nr. 1 må antageligvis tolkes tilsvarende.⁵⁰ I tillegg er det «registrertes» personopplysninger som behandles. Ordlyden indikerer at den registrerte kan være enhver fysisk eller juridisk som personopplysningene på en eller annen måte blir hentet fra.

Behandlingen må være «helt eller delvis automatisert» og «ikke-automatisert», jf. GDPR art. 2 nr. 1. Tosoni og Bygrave fremholder at uttrykket «automatisert» angår enhver behandling som utføres av datateknologi.⁵¹ «Delvis» automatisert behandling må trolig forstås slik at personvernforordningen kommer til anvendelse til tross for at en liten del av

⁴⁷ Schartum (2020), s. 49.

⁴⁸ C-434/16 *Nowak*, avsnitt 34.

⁴⁹ C-434/16 *Nowak*, avsnitt 34.

⁵⁰ I samme retning, se Skullerud mfl., (2021) Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 4. Definisjoner, Juridika (kopiert 15. oktober 2021) <https://juridika.no/no/lov/2016-04-27-679/%C2%A74/kommentar/>, Nielsen (2020), s. 237, Kuner mfl. (2020), s. 106 og Ösman (2019), s. 60.

⁵¹ Kuner mfl. (2020), s. 119.

behandlingsopplegget er automatisert.⁵² Med andre ord kan én enkelt automatisert innsamlingsoperasjon tilsi at hele behandlingen omfattes av GDPR art. 2 nr. 1.⁵³

Tosoni og Bygrave angir at begrepet «ikke-automatisert» referer til menneskelig behandling uten bruk av datateknologi.⁵⁴ Ikke enhver menneskelig behandling omfattes av begrepet «ikke-automatisert». Behandlingen må «inngå i» eller «skal inngå i et register», jf. GDPR art. 2 nr. 1. Begrepet «register» legaldefineres i GDPR art. 4 nr. 6. Definisjonen antyder at personopplysningene må være strukturert på en bestemt måte, for eksempel en bestemt tallrekke eller alfabetisk.

De ovennevnte reglene er en viktig forutsetning for behandling av personopplysninger i henhold til personvernforordningen. Reglene bør vurderes nøye i den enkelte sak. Tilsier den faktiske situasjonen at det verken er tale om behandling eller personopplysninger i tråd med forordningen, kommer ikke forordningen til anvendelse.⁵⁵

2.2 Den behandlingsansvarlige

Det er hensiktsmessig i korte trekk å redegjøre noe nærmere for hvem som er den behandlingsansvarlige i henhold til GDPR. Det er den behandlingsansvarlige som er det overordnede pliktsubjektet, som innebærer at den behandlingsansvarlige skal besørge overholdelse av samtlige relevante plikter som aktualiseres i forbindelse med det konkrete behandlingsopplegget. Den behandlingsansvarlige vil derfor også kunne holdes ansvarlig for manglende overholdelse overfor sine forpliktelser som følger av GDPR.

Behandlingsansvarlig kan være en «fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ [...]», jf. GDPR art. 4 nr. 7. Felles for behandlingsansvarlige er at de «alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen [...] og hvilke midler som skal benyttes». Som redegjort for tidligere inngår det i behandlingsansvarliges plikter å identifisere om hvorvidt en tiltenkt behandling av personopplysninger kan ha grunnlag i minst ett av behandlingsgrunnlagene. I tillegg skal

⁵² Schartum (2020), s. 50.

⁵³ Schartum (2020), s. 50.

⁵⁴ Kuner mfl. (2020), s. 119.

⁵⁵ Kuner mfl. (2020), s. 105.

behandlingsansvarlige besørge at vilkår for lovlig behandling er oppfylt både i forkant og under behandlingen.

2.3 Prinsipper bak de alminnelige rettslige grunnlagene

En grunnleggende hjørnestein for alminnelig rettslig grunnlag er prinsippet om lovlighet, rettferdighet og åpenhet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a. Etter bestemmelsen skal personopplysninger «behandles på en lovlig, rettferdig og åpen måte med hensyn til den registrerte». Prinsippene uttrykker normative, grunnleggende krav for hvordan personopplysninger skal behandles.⁵⁶ Formålet i det følgende er gi en kort oversikt over prinsippene og hvordan de generelt skal forstås.

I korte trekk gir alminnelig rettslig grunnlag etter GDPR art. 6 nr. 1 adgang til å behandle personopplysninger. Ethvert alminnelig rettslig grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 må imidlertid leses i sammenheng med de ovennevnte prinsippene.

Lovlighetsprinsippet oppstiller først og fremst et krav om at behandlingen må være lovlig i henhold til GDPR art. 6.⁵⁷ Hvis behandlingen ikke kan utledes fra bestemmelsen, er ikke behandlingen lovlig. For det annet forutsetter prinsippet at behandling av personopplysninger er lovlig i henhold til overordnede rettsordener.⁵⁸ Sistnevnte innebærer at behandling av personopplysninger må samsvare med EU-retten, det vil si EU-pakten, EU-traktatene og annen EU-rett.⁵⁹ Behandlingen må også være i tråd med menneskerettighetene, jf. særlig EMK art. 8, SP art. 17 og Barnekonvensjonen art. 16.⁶⁰ Videre må behandling av personopplysninger ikke stride mot nasjonale konstitusjoner.⁶¹ Spørsmål om lovlighet kan også ha betydning for generelle rettsregler og rettsprinsipper, som følge av for eksempel ulovlig innskrenkning i yttringsfriheten.⁶² Hvis behandling av personopplysninger er i strid med de ovennevnte rettsaktene, er ikke behandlingen i samsvar med lovlighetsprinsippet. Lovligheten av behandlingen er med andre ord ikke ensbetydende med et lovlig rettslig grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1.

⁵⁶ Schartum (2020), s. 86.

⁵⁷ Men også GDPR art. 9 og art. 10.

⁵⁸ Schartum (2020), s. 88.

⁵⁹ Schartum (2020), s. 89.

⁶⁰ Schartum (2020), s. 89.

⁶¹ Schartum (2020), s. 89.

⁶² Schartum (2020), s. 89. Se Grl. § 100 og EMK art. 10.

Videre må alminnelig rettslig grunnlag samsvare med rettferdighetsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a. Overordnet innebærer rettferdighetsprinsippet at personopplysninger ikke må behandles på en måte som er i strid med registrertes rimelige forventninger til behandlingen.⁶³ Schartum fremholder at prinsippet stiller krav om at motstridende interesser avveies mot hverandre på en forholdsmessig måte.⁶⁴ Selv om behandling av personopplysninger kan lede til negative konsekvenser for registrerte, resulterer ikke alltid negative konsekvenser i seg selv at behandlingen er urettferdig. Formålet er å unngå uforholdsmessig store inngrep i vedkommendes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter.

Endelig skal behandling av personopplysninger være åpen.⁶⁵ Prinsippet antyder at behandling av personopplysninger skal være klar og transparent overfor registrerte om hvordan personopplysningene innsamles, brukes og deles.⁶⁷ På den måten har registrerte en større forutsetning for å innrette seg etter behandlingen og ivareta egne rettigheter.⁶⁸

2.4 Alminnelig rettslig grunnlag

2.4.1 Krav til behandlingsgrunnlag

En side av lovlighetsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a er som nevnt at enhver behandling av personopplysninger må ha rettslig grunnlag i personvernforordningen. I henhold til lovlighetsprinsippet må enhver behandlingsansvarlig identifisere rettslig grunnlag for behandlingen.⁶⁹ Valget mellom de forskjellige behandlingsgrunnlagene skal korrespondere med regler for lovlige begrensninger i grunnleggende rettigheter etter Charteret art. 52 nr. 1 og EMK art. 8 nr. 2.⁷⁰

GDPR art. 6 nr. 1 regulerer hva som kan utgjøre alminnelig rettslig grunnlag. Seks forskjellige behandlingsgrunnlag er angitt i GDPR art. 6 nr. 1; behandling av personopplysninger kan tillates med grunnlag i a) samtykke, b) avtale, c) rettslig forpliktelse,

⁶³ EDPB, Guidelines 4/2019, s. 17-18 og Skullerud mfl., Personvernforordningen. Lovkommentar, [Artikkel 5. Prinsipper for behandling av personopplysninger](#), [Juridika](#) (kopiert 30. september 2021).

⁶⁴ Schartum (2020), s. 89.

⁶⁵ I samme retning, se personvernforordningens fortalepunkt 39.

⁶⁶ Åpenhetsprinsippet kommer konkret til uttrykk i GDPR art. 12, 13 og 14.

⁶⁷ EDPB, Guidelines 4/2019, s. 15.

⁶⁸ Personvernforordningen. Lovkommentar, [Artikkel 5. Prinsipper for behandling av personopplysninger](#), [Juridika](#) (kopiert 30. september 2021).

⁶⁹ EDPB, Guidelines 4/2019, s. 16.

⁷⁰ Kuner mfl. (2020), s. 325.

d) vitale interesser, e) utøvelse av offentlig myndighet og f) berettiget interesse. Hvilke behandlingsgrunnlag som kan anvendes, må anses som uttømmende regulert i bestemmelsen.⁷¹ Det betyr at behandlingsansvarlige ikke gis adgang til å tilføye nye prinsipper hva gjelder behandlingsgrunnlagene.⁷² Begrensning er hensiktsmessig, idet en slik adgang potensielt kan lede til et endret innhold i behandlingsgrunnlagene i strid med personvernforordningen.

GDPR art. 6 nr. 1 uttrykker at enhver behandling av personopplysninger, må samsvare med «minst ett» behandlingsgrunnlag i GDPR art. 6 nr. 1. Ordlyden er ikke til hinder for at behandlingsansvarlige kan forfølge mer enn ett enkelt behandlingsgrunnlag. For eksempel kan behandlingsansvarlige ha behandlingsgrunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e og samtykke fra registrerte i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav a.⁷³ Når det er sagt, bør behandlingsansvarlige kunne skille mellom hvilket behandlingsgrunnlag som anvendes på de forskjellige behandlingsaktivitetene. På den måten vil en behandlingsaktivitet sammenholdt med et behandlingsgrunnlag korrespondere med den registrertes rettigheter som aktualiseres i tråd med behandlingsgrunnlaget.

Behandlingsgrunnlaget må etableres senest på innsamlingstidspunktet.⁷⁴ Et behandlingsgrunnlag er ikke lovlig om den foreligger etter behandlingen har startet. I tillegg må behandlingsgrunnlaget være til stede under hele behandlingsperioden.⁷⁵ Bortfall av behandlingsgrunnlag underveis i behandlingsopplegget tilsier at behandlingsansvarlige ikke lenger har et lovlig behandlingsgrunnlag. I så fall må behandlingen opphøre og behandlingsansvarlige må undersøke om et annet behandlingsgrunnlag er anvendelig.

2.4.2 Valg av behandlingsgrunnlag

Personvernrådet uttrykker at identifisering og valg av minst ett behandlingsgrunnlag som korresponderer med behandlingsformålet og kjernen i behandlingen er av vesentlig betydning.⁷⁶ Et relevant spørsmål i denne sammenheng er om behandlingsansvarlige har

⁷¹ Se for eksempel forente saker i C-468/10 og 469/10 *ASNEF*, avsnitt 30 og Kuner mfl. (2020), s. 329.

⁷² C-582/14 *Breyer*, avsnitt 57.

⁷³ Schartum (2020), s. 112.

⁷⁴ EDPB, Guidelines 05/2020, s. 25 og Skullerud mfl., Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 6. Behandlingens lovlighet, Juridika (kopiert 24. september 2021) <https://juridika.no/no/lov/2016-04-27-679/%C2%A76/kommentar/>.

⁷⁵ Jarbekk (2019), s. 150.

⁷⁶ EDPB, Guidelines 2/2019, s. 4.

frihet til å velge behandlingsgrunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 eller om GDPR art. 6 nr. 1 begrenser valgdgangen.

Ordlyden i bestemmelsen gir ingen indikasjon på at det er et hierarkisk forhold mellom behandlingsgrunnlagene.⁷⁷ Det tilsier at behandlingsansvarlige i utgangspunktet kan velge fritt mellom de forskjellige behandlingsgrunnlagene, all den tid behandlingsgrunnlagene har like mye verdi. Jarbekk fremholder at det tidligere var vanligere praksis å ta direkte utgangspunkt i samtykke som behandlingsgrunnlag, fremfor eksempelvis eksempel avtale eller berettiget interesse.⁷⁸

På den annen side kan det være lovbestemte tilfeller som indikerer at behandlingsansvarliges personlige ønsker for valg av behandlingsgrunnlag må vike. Schartum uttrykker at lov-/forskriftshjemmel knyttet til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav c og e, som er i samsvar med GDPR art. 6 nr. 2 og 3, går foran andre rettsgrunnlag i bestemmelsen.⁷⁹ En lovhjemmel truffet av eksempelvis Stortinget i Norge må med rimelighet gå foran behandlingsansvarliges konkrete vurderinger av for eksempel GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.⁸⁰ Såfremt personopplysningene ikke faller inn under GDPR art. 6 nr. 1 bokstav c eller e, står behandlingsansvarlige i utgangspunktet fritt til å velge behandlingsgrunnlag.

Videre kan rettferdighetsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a tilsi et annet resultat enn det behandlingsansvarlige kommer frem til hva gjelder valg av behandlingsgrunnlag. Valg av behandlingsgrunnlag har som nevnt en rekke virkninger for behandlingsansvarlige, men særlig registrerte. Rettferdighetsprinsippet gir implisitt uttrykk for at behandlingsansvarlige bør velge det behandlingsgrunnlaget som ivaretar den registrertes rettigheter og friheter i størst mulig grad. Personvernrådet fremholder at behandlingsansvarlige må ta i betraktning behandlingens innvirkning ved valg av behandlingsgrunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 for å ivareta rettferdighetsprinsippet.⁸¹ Dette kan tas til inntekt for at rettferdighetsprinsippet i enkelte tilfeller kan sette skranker for behandlingsansvarliges valgfrihet. Med andre ord vil ikke

⁷⁷ Jarbekk (2019), s. 149 og Skullerud mfl., Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 6. Behandlingens lovlighet, Juridika (kopiert 23. september 2021).

⁷⁸ Jarbekk (2019), s. 150.

⁷⁹ Schartum (2020), s. 112.

⁸⁰ Schartum (2020), s. 112.

⁸¹ EDPB, Guidelines 2/2019, s. 4.

behandlingsansvarlige helt uten videre stå fritt til å velge behandlingsgrunnlag uten å ta i betraktning hvordan valget vil påvirke registrertes grunnleggende rettigheter.

2.4.3 Endring av behandlingsgrunnlag

GDPR art. 6 nr. 1 gir i seg selv ingen direkte veiledning om adgangen til å endre behandlingsgrunnlag underveis i behandlingsopplegget. Trolig kan ikke bestemmelsen forstås slik at endring av et behandlingsgrunnlag til et annet tillates uten videre etter GDPR art. 6 nr. 1. En slik endring vil først og fremst stå direkte i strid med det grunnleggende kravet om at identifiseringen og valg av behandlingsgrunnlag må skje før behandlingen igangsettes.

Videre vil en endring kunne rokke ved rettferdighetsprinsippet. Personopplysninger som angivelig behandles med grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav a, men som i realiteten behandles på bakgrunn av et annet behandlingsgrunnlag, er ifølge Personvernrådet grunnleggende urettferdig overfor registrerte.⁸²

På den annen side er det ikke helt utenkelig at rettferdighetsprinsippet i enkelte tilfeller kan tale for at en endring likevel tillates. Eksempelvis hvis det nye behandlingsgrunnlaget i større grad enn tidligere ivaretar den registrertes grunnleggende rettigheter og/eller tilfeller hvor endringen ut fra behandlingsforholdets art var påregnelig for den registrerte allerede før det opprinnelige behandlingsopplegget ble igangsatt.

Endringsadgangen er ikke fullstendig klarlagt, men i det hele er det nærliggende å slutte seg til at endringsadgangen i de fleste tilfeller ikke vil tillates i henhold til GDPR art. 6 nr. 1.

⁸² EDPB, Guidelines 05/2020, s. 25.

3 Berettiget interesse som rettslig grunnlag etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f

3.1 Innledning

I dette kapitlet redegjøres det for hvilke vilkår som gjelder for at berettiget interesse kan anvendes som behandlingsgrunnlag etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f bestemmer at behandling av personopplysninger tillates dersom «[...] behandlingen er nødvendig for formål knyttet til de berettigede interessene som forfølges av den behandlingsansvarlige eller en tredjepart, med mindre den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter går foran og krever vern av personopplysninger, særlig dersom den registrerte er et barn».

Tre kumulative vilkår må være oppfylt for at behandling av personopplysninger skal ha grunnlag i bestemmelsen. I henhold til EU-domstolens avgjørelse i *M.I.C.M* må behandlingsansvarlige først og fremst forfølge «berettigede interesser». Dernest må behandlingen være «nødvendig» for formål knyttet til de berettigede interessene. Endelig må en interesseovervekt etableres. Sistnevnte forutsetter at den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter ikke veier tyngre enn den behandlingsansvarliges berettigede interesser.⁸³

Det gjelder også et unntak for offentlige myndigheters adgang til å behandle personopplysninger med grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Dette unntaket gjør seg særskilt gjeldende for behandlingsgrunnlaget som oppgavens tema og det vil derfor være naturlig å redegjøre for unntaket på et relativt overordnet nivå. Dette behandles separat under punkt 3.6 i oppgaven.

⁸³ C-597/19 *M.I.C.M*, avsnitt 106-107.

3.2 Berettigede interesser

3.2.1 Utgangspunkter

GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f angir at behandlingsopplegget må være nødvendig for formål knyttet til de «berettigede interessene». EU-domstolen har som tidligere nevnt, uttrykket at krav om hvilke berettigede interesser behandlingsansvarlige forfølger, er et selvstendig vilkår som må være oppfylt for behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. I det følgende redegjøres det nærmere for innholdet i og rekkevidden av behandlingsansvarliges «berettigede interesser».

Begrepet «berettigede interesser» ble anvendt under personverndirektivet art. 7 bokstav f og ordlyden er ikke endret siden ikrafttreddelsen av personvernforordningen. Verken personverndirektivet eller personvernforordningen definerer begrepet. Uttrykket er skjønnsmessig og åpner opp for en konkret vurdering av interesser som kan danne grunnlag for behandling etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Hvilke interesser som er berettigede eller ikke, vil dermed variere fra sak til sak.

Lovgivers skjønnsmessige utforming av bestemmelsen, antyder at hvilke interesser som er gjenstand for behandlingsopplegget, er relativt fleksibelt. Dette til sammenligning fra de øvrige nødvendighetsgrunnlagene i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav b til e som motsetningsvis knytter seg til mer eller mindre bestemte typetilfeller, som for eksempel et kontraktsforhold mellom behandlingsansvarlige og registrerte.⁸⁴

Den skjønnsmessige og vidtrekkende fortolkningen av ordlyden «berettigede interesser» kan ytterligere underbygges av at ordlyden oppgis i flertall. Bestemmelsen er med andre ord ikke til hinder for at behandlingsansvarlige kan påberope flere interesser knyttet til behandlingsopplegget. Flexibiliteten i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f antyder at en rekke interesser kan danne grunnlag for behandling av personopplysninger.⁸⁵

Personvernforordningens fortalepunkt 47 til 49 inneholder flere eksempler på hva som kan utgjøre en berettiget interesse. Interessene kan eksempelvis knytte seg til direkte

⁸⁴ Se GDPR art. 6 nr. 1 bokstav c.

⁸⁵ Relevante rettskilder forstår bestemmelsen tilsvarende, se eksempelvis ICOs avgjørelser i IC-45844-V2X8, s. 13, FS50883133, s. 10 og FS50777458, s. 6. Se også Personvernrådets retningslinjer om kameraovervåking i Guidelines 3/2019, hvor det understrekes at berettigede interesser kan være «legal, economic or non-material interests», s. 9. Se også Generaladvokat M. Bobeks forslag til avgjørelse i C-40/17 *Fashion-ID*, avsnitt 122 flg.

markedsføring, forebygging av kriminalitet, interne administrative formål og sikring av nett og informasjonssikkerhet. At flere interesser kan danne grunnlag for behandlingen kan imidlertid ikke tas til inntekt for at interessene også omfatter andre behandlingsopplegg, herunder et atskilt behandlingsopplegg fra den rent faktiske. Det krever i så fall en separat og konkret vurdering som må foretas etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Selv om bestemmelsen er fleksibel, kan ikke fleksibiliteten av bestemmelsen forstås slik at enhver interesse omfattes. Som et utgangspunkt vil den «berettigede interessen må[tte] være lovlig, saklig, klart definert på forhånd, reell og saklig begrunnet i virksomheten».⁸⁶ Det er også hensiktsmessig å vurdere berettigede interesser i lys av både lovlighetsprinsippet og rettferdighetsprinsippet, som vil kunne avgrense rekkevidden av hvilke interesser som er berettigede og ikke. I det følgende punkt 3.3.2 vil jeg redegjøre nærmere for de relevante begrensninger som ligger i vilkåret.

3.2.2 Nærmere om grensedragningen for hvilke interesser som er «berettigede interesser»

3.2.2.1 Tidsmessig avgrensning for når interessene må foreligge

Tidspunktet for når behandlingsansvarliges berettigede interesser må foreligge er av sentral betydning for anvendelse av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f som behandlingsgrunnlag. GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f gir imidlertid ingen angivelse for tidspunktet for når interessene senest må foreligge. EU-domstolen har uttrykkelig stadfestet at de berettigede interessene må eksistere på skjæringstidspunktet for den faktiske behandlingen.⁸⁷ Hvis de berettigede interessene fremkommer eller hevdes i etterkant av at behandlingen er igangsatt, indikerer dette at behandlingen ikke er lovlig.

Berettigede interesser som påvises etter behandlingen er iverksatt, er ikke tillatt. En slik fortolking vil være i tråd med rettferdighetsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a, all den tid registrerte ikke forventer behandling av personopplysninger før berettigede interesser rent

⁸⁶ <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/virksomhetenes-plikter/behandlingsgrunnlag/veileder-om-behandlingsgrunnlag/nodvendig-for-a-ivareta-legitime-interesser---interesseavveining/> (08.08.2019, sist lest 10. oktober 2021). Sammenfallende formuleringer er lagt til grunn i WP29, Opinion 06/2014.

⁸⁷ C-708/18 TK.

faktisk foreligger. For øvrig antyder det at etterfølgende innhenting av berettigede interesser trolig er i strid med registrertes grunnleggende rett til personvern i henhold til Charteret art. 8.

Tidspunktet for når berettigede interesser senest må foreligge, kan også fortolkes i lys av GDPR art. 13 nr. 1 bokstav d. Ifølge bestemmelsen er behandlingsansvarlige forpliktet til å gi registrerte informasjon om hvilke berettigede interesser som forfølges i henhold til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f «på tidspunktet for innsamling av personopplysninger». Hvis berettigede interesser innhentes på et senere tidspunkt, indikerer det at åpenhetskravet etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a heller ikke ivaretas i tilstrekkelig grad. En sentral begrunnelse for åpenhetskravet er som nevnt å bevisstgjøre og forsikre registrerte om hvordan personopplysningene behandles.

3.2.2.2 Hypotetiske interesser

EU-domstolens avgjørelse i *TK* er illustrerende for anvendelsen av kriteriet om at «berettigede interesser» må være aktuelle og reell på tidspunktet for når behandlingen igangsettes.⁸⁸ Avgjørelsen gjaldt spørsmål om lovlig bruk av kameraovervåking i- og utenfor et boligkompleks i henhold til personverndirektivet art. 7 bokstav f. I 2016 installerte medeiere av et boligkompleks flere overvåkningskameraer på områder i tilknytning til bygget. Den registrerte, som var eier av en leilighet i boligkomplekset, protesterte mot installeringen og mente at kameraene måtte fjernes. De behandlingsansvarlige, herunder medeiere av boligkomplekset, fremholdt at kameraene var nødvendig for å sikre boligkomplekset mot skadeverk og ødeleggelse.

EU-domstolen uttalte at «those interests must be present and effective as at the date of the data processing and must not be hypothetical at that date».⁸⁹ Uttalelsen i *TK* knytter seg i utgangspunktet til kameraovervåking i den konkrete sak. Det er imidlertid naturlig å tolke uttalelsen i lys av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, slik at avgjørelsen også rammer enhver berettiget interesse. Det er flere begrensninger som utledes av EU-domstolens premisser. For det første avgrenser EU-domstolen omfanget av berettigede interesser mot hypotetiske interesser. Med hypotetiske interesser må EU-domstolen trolig mene interesser i form av rene antagelser eller en tenkt interesse. Hvis behandlingsansvarlige påberoper spekulative interesser, indikerer det at interessen ikke er berettiget. Som jeg vurderer nærmere nedenfor,

⁸⁸ C-708/18 *TK*.

⁸⁹ C-708/18 *TK*, avsnitt 44.

må denne begrensningen leses i lys av prinsippet om lovlighet, rettferdighet og åpenhet etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a.

3.2.2.3 Interessene må ikke stå i strid med gjeldende rett

Begrepet «berettiget» oppfattes rent språklig sett som en skranke for hvilke interesser som behandlingsgrunnlaget i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f gir adgang til å forfølge. Uttrykket antyder at interessene må være lovlig. En slik begrensning har en naturlig sammenheng med lovlighetsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a. Prinsippet forutsetter som nevnt at behandlingen må ha rettslig grunnlag i minst ett av de forskjellige behandlingsgrunnlagene i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav a til f. I tillegg må behandlingsgrunnlaget være lovlig i henhold til overordnede rettsordener, som for eksempel EU-retten. Hvis den berettigede interessen ikke er lovlig i henhold til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f eller for øvrig gjeldende rett, vil det være tale om en ulovlig behandling i strid med lovlighetsprinsippet.

Behandlingsansvarlige har for eksempel en interesse i å behandle personopplysninger for å foreta markedsføringshenvendelser, nærmere bestemt reklamehenvendelser via e-poster til registrerte. Etter personvernforordningens fortalepunkt 47 kan direkte markedsføring utgjøre en berettiget interesse etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. I utgangspunktet er ikke personvernforordningens fortale til hinder for at interesser knyttet til markedsføring, kan danne grunnlag for berettigede interesser etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Etter markedsføringsloven § 15 (1) i norsk rett er det imidlertid i utgangspunktet forbudt å sende ut elektroniske markedsføringshenvendelser til fysiske personer, når vedkommende ikke har samtykket.⁹⁰ Markedsføringsloven implementerer blant annet EU-direktivet om urimelig handelspraksis.⁹¹ Hvis behandlingsansvarlige forfølger berettigede interesser i strid med denne bestemmelse, vil ikke behandlingen være rettferdig etter art. 5 nr. 1 bokstav a. Som nevnt kan registrertes rimelige forventninger være et sentralt moment for å avgjøre om hvorvidt behandlingen er rettferdig eller ikke i samsvar med rettferdighetsprinsippet. Registrerte kan for eksempel ha en rimelig forventning om at personopplysninger ikke behandles i strid med markedsføringsloven § 15 (1).

⁹⁰ LOV-2009-01-09-2 § 15 (1).

⁹¹ Direktiv 2005/29/EF.

Artikkel 29-gruppen har fremholdt at uberettigede interesser vanskelig kan være gjenstand for en interesseavveining etter personverndirektivet art. 7 bokstav f.⁹² Uberettigede interesser vil generelt vanskelig veies tyngre enn registrertes grunnleggende rettigheter og friheter, som for eksempel rett til beskyttelse av personvern i henhold til Charteret art. 8. Forfølgelsen av uberettigede interesser indikerer i lys av prinsippet taler for at registrertes rett til personvern veier tyngre ut fra en forholdsmessighetsvurdering som rettferdighetsprinsippet implisitt gir uttrykk for.

3.2.2.4 Relevansen av den registrertes rimelige forventninger

Når behandlingsansvarliges berettigede interesser vurderes, kan det være relevant å ta i betraktning registrertes rimelige forventninger til behandlingen. Hensynet til registrertes rimelige forventninger fremgår av personvernforordningens fortalepunkt 47. Vurderingen av registrertes rimelige forventninger må leses i sammenheng med rettferdighetsprinsippet etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a. En rettferdig behandling innebærer implisitt at registrerte blant annet må kunne forutberegne behandlingen.⁹³ Hvis behandlingsansvarlige forfølger interesser som registrerte ikke med rimelighet kunne regne med, tilsier det at interessene ikke er berettiget. Det betyr at til tross for at interessen er lovlig i henhold til gjeldende rett, kan interessen fortsatt være i strid med personvernforordningen dersom den ikke er rettferdig. Rettferdighetsprinsippet tilsier dermed at behandlingsansvarlige må ta høyde for registrertes rimelige forventninger ved fastleggelsen av hvilke berettigede interesser som forfølges etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Etter personvernforordningens fortalepunkt 47 må behandlingsansvarlige for eksempel vurdere registrertes rimelige forventninger på tidspunktet for og i forbindelse med innsamling av personopplysninger, slik at registrerte kan forvente at personopplysningene behandles til nevnte formål. Både konteksten og formålet med behandlingen er av betydning for registrertes rimelige forventninger.⁹⁴ Personvernrådet fremhever for eksempel at registrerte ikke har en rimelig forventning til å bli overvåket på offentlige toaletter.⁹⁵ Uavhengig av om behandlingsansvarlige hadde hatt en lovhjemmel i nasjonal rett for slik type overvåking, ville

⁹² WP29, Opinion 06/2014, s. 24.

⁹³ I samme retning, se EDPB, Guidelines 4/2019, s. 17-18.

⁹⁴ EDPB, Guidelines 3/2019, s. 12-13. I samme retning, se CIPL, How the “Legitimate Interests” Ground for Processing Enables Responsible Data Use and Innovation, s. 14. (Datert 07.21. Sist lest 17.11.21).

⁹⁵ EDPB, Guidelines 3/2019 s. 12-13.

det antageligvis ikke vært akseptabelt i lys av rettferdighetsprinsippet å overvåke registrerte på et slikt sted.

På den annen side kan et relevant og passende forhold mellom registrerte og behandlingsansvarlige tilsi at registrerte har en rimelig forventning til behandlingen. Dette kommer direkte til uttrykk i personvernforordningens fortalepunkt 47. Et eksisterende kundeforhold skiller seg særlig ut i denne sammenheng.⁹⁶ Når en person bestiller produkter fra en nettbutikk som en kunde, kan vedkommende ha en forventning om at personopplysninger behandles.⁹⁷

Den behandlingsansvarlige behandler personopplysninger på bakgrunn av kommersielle interesser og sender produktene til den registrerte.⁹⁸ Kommersielle interesser i den forstand at behandlingsansvarlige ønsker å drive en profittbasert nettbutikk i lys av Charterets bestemmelse om retten til næringsfrihet art. 16. I forbindelse med et tidligere kjøp, ble den registrerte gjort kjent med hva som skulle til for å handle produkter hos den behandlingsansvarlige. Den registrerte forventer trolig at personopplysningene må brukes på nytt, dersom vedkommende skal bestille fra nettsiden til den behandlingsansvarlige. Omstendighetene i forkant av behandlingen danner dermed en naturlig ramme for hva som kan forventes. Hvis det bare er navn og bostedsadresse som behandles, indikerer ikke dette et uforholdsmessig inngrep i den registrertes grunnleggende rettigheter. Navn og bostedsadresse er helt nødvendig for at den behandlingsansvarlige skal kunne sende produktene. Ut fra rettferdighetsprinsippet kan et slikt forhold antageligvis være rettferdig og danne grunnlag for eksistensen av en «berettiget interesse».

Et annet konkret eksempel på grensdragningen mellom hva registrerte med rimelighet kan forvente i lys av rettferdighetsprinsippet er EU-domstolens avgjørelse i *Rīgas satiksmē*.⁹⁹ Saken gjaldt en kollisjon mellom en taxisjåfør og en trikk i Latvia. En mindreårig passasjer i taxibilen åpnet bildøren til taxien, noe som resulterte i at døren traff en trikk og skrapet opp siden av trikken. Taxisjåførens forsikringstaker nektet å betale erstatning til trikkeselskapet for skadene. Trikkeselskapet visste ikke hvem passasjeren var. Latvisk politi ble dermed forespurt om å gi fra seg informasjonen om den mindreårige passasjeren. Utleveringen ble

⁹⁶ <https://brusselsprivacyhub.eu/BPH-Working-Paper-VOL4-N12.pdf>, s. 17. (Datert 12.08.18. Sist lest 13.11.21).

⁹⁷ <https://brusselsprivacyhub.eu/BPH-Working-Paper-VOL4-N12.pdf>, s. 17. (Datert 12.08.18. Sist lest 13.11.21).

⁹⁸ <https://brusselsprivacyhub.eu/BPH-Working-Paper-VOL4-N12.pdf>, s. 17. (Datert 12.08.18. Sist lest 13.11.21).

⁹⁹ C-13/16 *Rīgas satiksmē*.

nektet av politiet fordi nasjonalt regelverk ikke tillot utlevering av slik informasjon. Spørsmålet i saken var om hvorvidt trikkeselskapet hadde en berettiget interesse etter personverndirektivet art. 7 i å samle inn personopplysninger om passasjerer.

Ifølge EU-domstolen ble det fremholdt at tredjepersoner kan ha en berettiget interesse i å saksøke vedkommende for erstatning som følge av skadene trikken ble påført.¹⁰⁰ Det sentrale i relasjon til rettferdighetsprinsippet her er at selv om berettigede interesser kan anses som uforventet overfor den registrerte, er de ikke alltid ugrunnet. Registrertes rimelige forventninger til et behandlingsopplegg er med andre ord ikke absolutt. Hvis trikkeselskapet ble nektet adgang til å innhente personopplysningene i den konkrete sak, ville det ikke være mulig å gå til erstatningssøksmål mot vedkommende som skadet trikken. Implisitt gjenspeiler rettferdighetsprinsippet en interesseavveining mellom partenes motstridende interesser. I den konkrete sak var utfallet av rettferdighetsvurderingen i favør tredjepart.

Et illustrerende eksempel på når det ikke forelå et relevant og passende forhold mellom behandlingsansvarlige og den registrerte er Personvernemndas avgjørelse i PVN-2020-21. Saken gjaldt klage over vedtak om ileggelse av overtredelsesgebyr for ulovlig behandling av personopplysninger. Virksomheten hadde innhentet personopplysninger ved å kredittsjekke en person med angivelig grunnlag GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Personvernemnda uttalte at den registrerte ikke hadde en rimelig forventning til kredittsjekking. Begrunnelsen var at den behandlingsansvarlige var daglig leder og brukte systemet på arbeidsplassen til å kredittsjekke den registrerte til private formål. Personvernemnda konkluderte med at kredittsjekkingen ikke hadde rettslig grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Når behandlingen leses i tråd med rettferdighetsprinsippet, er illustrerer avgjørelsen at registrerte forventer ikke at en daglig leder skal foreta kredittsjekk til private formål. En slik behandling er med andre ord ikke rettferdig, all den tid den registrerte er i den tro om at behandling av kredittopplysninger foretas innenfor rammen av virksomhetens formål. Avgjørelsen har ikke nevneverdig vekt, men illustrer hvilken betydning registrertes rimelige forventninger har til behandlingen.

Når det ovennevnte er sagt, er det grunn til å påpeke at registrertes rimelige forventninger kan være utfordrende å vurdere. I mange tilfeller har behandlingsansvarlige forskjellige forutsetninger for behandlingsoppleggene deres. Ofte vil større aktører som

¹⁰⁰ C-13/16 *Rīgas satiksme*, avsnitt 29. Tilsvarende er lagt til grunn i C-597/19 *M.I.C.M.*, hvor det blir uttalt at interessen også kan knytte seg til behandlingsansvarlige, se avsnitt 108.

behandlingsansvarlig behandle personopplysninger i store omfang. En slik behandling tilsier at det neppe er mulig å identifisere enhver rimelig forventning hos registrerte.

Komplikasjoner som store mengder med informasjon eller bruk av avansert teknologi, gjør det også vanskelig for den registrerte å forstå hvilke forventninger vedkommende bør ha til et behandlingsopplegg. Rekkevidden av registrertes rimelige forventninger i lys av rettferdighetsprinsippet og behandling etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er dermed ikke helt sikkert.

3.2.3 Virkninger av at interessene endres underveis i behandlingsopplegget

Det er verdt å bemerke at hva som anses som eller utgjør en berettiget interesse kan endres med tiden.¹⁰¹ Lovgivers åpne formulering av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f understøtter dette. Det betyr at den berettigede interessen som forfølges på tidspunktet for behandling kan være en illegitim eller ikke-eksisterende interesse på et senere tidspunkt. Det kan være som følge av endringer i tråd med samfunnets oppfatninger eller teknologisk utvikling.¹⁰²

Hvis den behandlingsansvarliges berettigede interesse endres underveis i behandlingsløpet, taler det for at den behandlingsansvarlige må foreta en ny interesseavveining i henhold til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Det er fordi forfølgelsen potensielt knytter seg til en «ny» eller «annerledes» interesse. En ny identifisering og kvalifisering av interessen i henholdt til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er med andre ord nødvendig.

3.2.4 Behandlingsansvarliges og tredjeparters «berettigede interesser»

GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f angir at behandlingen må være nødvendig for formål knyttet til de «berettigede interessene» som forfølges av «den behandlingsansvarlige eller en tredjepart». Den behandlingsansvarliges behandling kan altså enten alene eller sammen med egne interesser bygge på tredjeparters berettigede interesser innenfor rammen av det fastsatte formålet.

Uttrykket «tredjeparter» er legaldefinert i GDPR art. 4 nr. 10. En tredjepart er «enhver annen fysisk eller juridisk person, offentlig myndighet, institusjon eller ethvert annet organ enn den registrerte, den behandlingsansvarlige, databehandleren og de personer som under den

¹⁰¹ Ausloos (2020), s. 316.

¹⁰² Se WP203, Opinion 03/2013, s. 20.

behandlingsansvarlige eller databehandlerens direkte myndighet har fullmakt til å behandle personopplysninger».

Illustrerende for et tilfelle hvor også tredjeparters interesser ble ansett som berettigede er Høyesteretts avgjørelse i HR-2021-2403-A, avsagt 7. desember 2021. Saken gjaldt gyldigheten av Personvernemndas vedtak 21. januar 2019 om at nettsiden Legelisten.no hadde rettslig grunnlag i å registrere og publisere subjektive brukervurderinger av helsepersonell. Spørsmålet var om vedtaket var i samsvar med GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Legelisten fremholdt at et sentralt formål med behandlingen var å gjøre det enklere for pasienter å velge behandler. De berettigede interessene i den konkrete sak knyttet seg til «pasienters ytringsfrihet, forbrukerinteresser, konkurransehensyn, andre allmennyttige hensyn som mulighet for bedre helsetilbud og Legelistens økonomiske formål».¹⁰³

Også andre aktørers interesser er med andre ord relevant for GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Siden det er en Høyesterettsavgjørelses fortolkning av en forordning, har domstolen mindre rettskildemessig vekt sammenlignet med autorative rettskilder i EU-retten. Likevel gir avgjørelsen et viktig bidrag til forståelsen av bestemmelsens rekkevidde.¹⁰⁴

3.2.5 Sammenfatning

Analysen viser at vilkåret om «berettigede interesser» i utgangspunktet vil kunne ha et svært bredt nedslagsfelt. EU-domstolen har tilsynelatende ikke fastsatt konkrete kriterier for hva som generelt kan utgjøre en «interesse» i bestemmelsens forstand. Grensedragningen og avgjørelsen av om den aktuelle interesse er «berettiget» eller ikke, er heller ikke klart definert med unntak, av de helt naturlige begrensninger som ligger i kravet om samsvar med gjeldende rett og at interessen må være reell – og ikke hypotetisk på det relevante skjæringstidspunktet. At det ikke stilles spesielt strenge og avgrensede krav til vilkåret «berettigede interesser» isolert sett, har for øvrig gode reelle grunner for seg. En for streng praktisering av dette kriteriet, vil kunne medføre at muligheten for anvendelse av behandlingsgrunnlaget avskjæres allerede på det første vilkåret og dermed før den relevante interesseavveiningen foretas. En kan langt på vei si at avveiningen mellom den behandlingsansvarliges og/eller tredjeparters interesser og den registrertes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter er det mest sentrale for om hvorvidt behandlingsgrunnlaget kan komme til anvendelse eller ikke. I et

¹⁰³ HR-2021-2403-A, avsnitt 51-52.

¹⁰⁴ Se oppgavens metodekapittel under pkt. 1.2.

eventuelt tvilstilfelle om hvorvidt den aktuelle interessen isolert sett innfrir vilkåret om «berettiget interesse» er det fortsatt mindre betenkelig å tillate behandling under GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f hvor de motstående interessene – den registrertes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter – er tilnærmet ikke-eksisterende.

Det følger videre av analysen at lovlighets-, rettferdighet-, og åpenhetsprinsippet vil kunne være førende for fastleggningen av rekkevidden av de berettigede interessene som er ønskelig å forfølge.

Vilkåret om berettigede interesser har også en direkte tilknytning til formålskravet som følger av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, som vil redegjøres for nærmere under det kommende pkt. 3.3.

3.3 Behandlingsformål og forholdet mellom behandlingsformål og berettigede interesser

3.3.1 Behandlingsformål

Formålet i det følgende er å se nærmere på krav som stilles til formålsfastsettelse og forholdet mellom formålet og de berettigede interessene i relasjon til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f angir at behandlingen må være nødvendig for «formål» knyttet til berettigede interesser. Språklig sett indikerer ordlyden «formål» at behandlingen må ha en bestemt hensikt eller begrunnelse. I tillegg må formål(et) være «knyttet til» de berettigede interessene. For en ytterligere forståelse av hva begrepet «formål» innebærer etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, er det hensiktsmessig å fortolke ordlyden ut fra formålsbegrensningsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav a. GDPR art. 5 nr. 1 bokstav b angir at enhver personopplysning må samles inn for «spesifikke, uttrykkelig angitte og berettigede formål». Personopplysningene må ikke «viderebehandles på en måte som er uforenlig med disse formålene».¹⁰⁵

Et sentralt formål bak bestemmelsen å gjøre registrerte bedre i stand til å ivareta sine egne rettigheter. I korte trekk betyr formålsbegrensningsprinsippet at registrerte gis en forklaring om hva personopplysningene brukes til.¹⁰⁶ Formålsbegrensningsprinsippet kan deles inn i to

¹⁰⁵ For personopplysninger som brukes til andre formål, se GDPR art. 6 nr. 4.

¹⁰⁶ Datatilsynet (2019).

deler. Den første delen av prinsippet innebærer at behandlingsansvarlige må gi klart uttrykk for hva som er ønskelig å oppnå med behandlingen.¹⁰⁷ I motsatt fall vil registrerte ha vanskeligheter for å forstå hva som er begrunnelsen for behandlingen. Som nevnt tidligere er det behandlingsansvarlige som fastsetter formålet med behandlingen. Hvis behandlingen er udefinert eller behandles for ubegrensede formål, så er ikke behandlingen lovlig.

Begrunnelsen er at behandlingen ikke avgrenses presist nok.¹⁰⁸ Behandlings formål må angis entydig og klart, og ikke holdes skjult.¹⁰⁹ Endelig må formålet være berettiget. Det betyr at formålet ikke må lede til et uforholdsmessig inngrep i registrertes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter.¹¹⁰ Den andre delen av prinsippet knytter seg til hva formålet kan brukes til. Viderebehandling til uforenlige formål ikke tillatt.¹¹¹ Behandlingsansvarlige er imidlertid ikke helt avskåret fra å viderebehandle personopplysninger til uforenlige formål. Spørsmål om viderebehandling må imidlertid vurderes etter GDPR art. 6 nr. 4.

Ifølge Schartum, angir GDPR art. 5 nr. 1 bokstav b at behandlingsansvarlige må oppgi minst ett behandlingsformål.¹¹² Bestemmelsen er med andre ord ikke til hinder for at behandlingsansvarlige kan angi flere formål knyttet til de berettigede interessene etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Det betyr at behandlingsansvarlige kan angi formål om å drive markedsundersøkelser med interesser om å oppnå profitt, samtidig som behandlingsansvarlige kan ha et formål om å overvåke og registrere enkeltpersoners handlingsmønster på nett for den samme interessen. På den måten er den ene og samme behandlingen fortsatt knyttet til formål vedrørende kommersiell profitt.

Bestemmelsen forutsetter også at behandlingsformålet må foreligge under hele behandlingsperioden. Hvis formålet med behandlingen faller bort eller endres underveis i behandlingsperioden, vil behandlingen ikke lenger være lovlig. Et bortfalt formål tilsier at behandlingsopplegget må opphøre, all den tid behandlingen må ha et eller flere bestemt(e) formål. Hvis formålet endres, antyder det at behandlingen viderebehandles til uforenlige formål. Viderebehandling til uforenlige formål er som nevnt ikke tillatt etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav b. Terskelen for at behandlingen ikke lenger følger av det bestemte formålet, må

¹⁰⁷ Schartum (2020), s. 91 og WP29, Opinion 06/2014, s. 24.

¹⁰⁸ Kuner mfl. (2020), s. 315.

¹⁰⁹ Kuner mfl. (2020), s. 315.

¹¹⁰ Kuner mfl. (2020), s. 315.

¹¹¹ Se imidlertid GDPR art. 6 nr. 4 og Schartum (2020), s. 91.

¹¹² Schartum (2020), s. 100.

anses som lav, all den tid bestemmelsen stiller strenge krav til hvordan formålet skal angis. Endring eller bortfall av formål har dermed avgjørende betydning for behandlingsformålet. På den måten fungerer formålsbegrensningsprinsippet etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav b som en ytterramme av hva som tillates og ikke tillates i behandlingsopplegget.

3.3.2 Forholdet mellom behandlingsformål og berettigede interesser

Når det gjelder forholdet mellom behandlingsformål og berettigede interesser, fremholder Artikkel 29-gruppen at konseptene har en nær sammenheng med hverandre, samtidig som de må holdes atskilt.¹¹³ Formål angir som nevnt en form for begrunnelse for behandlingsopplegget og berettigede interesser uttrykker mer eller mindre overordnede gevinster eller fordeler med behandlingen.¹¹⁴ En virksomhet kan for eksempel ha interesse i å sikre helsen og sikkerheten til ansatte som jobber på et kjernekraftverk. For å sikre dette, har virksomheten formål om å implementere spesifikke adgangskontroller, slik at behandlingen rettferdiggjør behandling av personopplysninger av hensyn til de ansattes sikkerhet, helse og liv.¹¹⁵

Dersom GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f leses i lys av GDPR art. 5 nr. 1 bokstav b, må de berettigede interessene ikke gå ut over rammen for de bestemte formålene med behandlingen. Hvis behandlingsansvarlige gjør det, tilsier det at formålet ikke lenger er til stede, all den tid behandlingsansvarlige har beveget seg ut over denne rammen. I så tilfelle er det ikke lenger tale om en lovlig behandling.

Det kan være vanskelig å identifisere forskjellene mellom formålet med behandlingen og berettigede interesser. Interessen(e) knytter seg som nevnt til overordnede merverdier som springer ut av behandlingen, mens formål(ene) angir det rent faktiske målet med behandlingsopplegget.¹¹⁶ Disse omstendighetene kan i praksis gli over i hverandre og dermed være utfordrende å skille mellom. Interessene og formålene med behandlingen går ofte «hånd i hånd». Hvis en part som er involvert i behandlingen, også har en interesse i utfallet av

¹¹³ WP29, Opinion 06/2014, s. 24.

¹¹⁴ WP29, Opinion 06/2014, s. 24.

¹¹⁵ WP29, Opinion 06/2014, s. 24.

¹¹⁶ Ausloos (2020), s. 307.

behandlingsopplegget, er det naturlig at vedkommende gjerne er involvert i å fastsette formål(ene) med behandlingen.¹¹⁷

En måte å forstå forskjellen mellom formål og berettigede interesser kan være å skille mellom hva forholdene mer konkret knytter seg til.¹¹⁸ Formål knytter seg til selve behandlingsopplegget. Interesser relaterer seg til fysiske eller juridiske personer. Et slikt skille kan være illustrerende for forståelsen av forskjellene i relasjon til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Det essensielle i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er at behandlingsgrunnlaget gir uttrykk for en konkret interesseavveining, hvor motstående interesser avveies mot hverandre. Formålsangivelse dreier seg mer om å bestemme og fastlegge innholdet av formål på et mer abstrakt nivå.¹¹⁹

Som nevnt tidligere kan formålet med behandlingen bestemme hvem som er behandlingsansvarlig og hvilke forpliktelser vedkommende må etterkomme ved behandling av personopplysninger generelt, men også etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Rollen hva gjelder interesser knytter seg på den annen side konkret til interesseavveininger i personvernforordningen. Ausloos uttrykker i denne sammenheng at vagheten og den vidtrekkende rekkevidden av begrepet «interesser» rettferdiggjør et slikt skille. Begrepet interesser skal fange opp alle de elementene som kan ha betydning for en forholdsmessig interesseavveining. En begrensning her er at interessene må være «real and present» som fremholdt tidligere og ikke hypotetisk for å kunne være gjenstand for en forholdsmessig avveining.¹²⁰

3.3.3 Sammenfatning

Behandlingsansvarlige er forpliktet til å vurdere og bestemme formål med behandlingsgrunnlaget. Personvernforordningen skiller for øvrig mellom innholdet i «berettigede interesser» og «formål». Både krav og hensyn bak forholdene er ulike. Dette antyder en distanse mellom behandlingsformålet og berettigede interesser. Redegjørelsen under pkt. 3.3.2 gir likevel holdepunkter for å mene at behandlingsformål og berettigede interesser en nær tilknytning. Ovennevnte redegjørelse antyder at formålsangivelsen har en

¹¹⁷ Ausloos (2020), s. 312-313.

¹¹⁸ Ausloos (2020), s. 312-313.

¹¹⁹ Ausloos (2020), s. 312-313.

¹²⁰ WP29, Opinion 06/2014, s. 24 og Ausloos (2020), s. 312-313.

sentral betydning for rekkevidden av hvilke berettigede interesser som forfølges av behandlingsansvarlige. Når formål(ene) med behandlingen er bestemt, må berettigede interesser hos behandlingsansvarlige eller tredjeparter, forfølges innenfor denne rammen. Behandlingsformål(et) må være til stede under hele behandlingsperioden. Dette fordi det er naturlig å lese GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f i lys av GDPR art. 5 nr. 1 bokstav b.¹²¹ Ved endring¹²² eller bortfall av formålet, må behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f opphøre.

3.4 Nødvendighetskravet

3.4.1 Innholdet i nødvendighetskravet

I det følgende redegjøres det for nødvendighetskravet i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f uttrykker at behandlingen må være «nødvendig» for formål knyttet til de berettigede interessene. Personverndirektivet art. 7 bokstav f hadde en tilsvarende ordlyd. Verken personverndirektivet eller personvernforordningen angir hva som ligger i begrepet «nødvendig». Språklig sett indikerer ordlyden «nødvendig» at behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, ikke tillattes med mindre den er absolutt nødvendig for formål knyttet til den berettigede interessen. Samtidig taler ordlyden «nødvendig» for at behandlingen ikke må gjennomføres i større utstrekning enn hva formål knyttet til de berettigede interessene tilsier.

Det er hensiktsmessig å fortolke ordlyden «nødvendig» i lys av dataminimeringsprinsippet etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav c. Etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav c skal personopplysninger være «adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for [...]». Ordlyden antyder at formål knyttet til berettigede interesser etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, danner en naturlig yttergrense for både antallet personopplysninger og mengden personopplysninger som er tillatt å behandle i den enkelte sak.¹²³ Personvernforordningens

¹²¹ Når det er sagt, kan formålsangivelsen ha betydning for GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f i lys av andre prinsipper, som for eksempel dataminimeringsprinsippet etter GDPR art. 5 nr. 1 bokstav c. Se redegjørelse av nødvendighetskravet i oppgavens pkt. 3.5 flg.

¹²² Med mindre viderebehandlingen er forenlig med andre formål i henhold til GDPR art. 6 nr. 4.

¹²³ I samme retning, se Schartum (2020), s. 91.

fortalepunkt 39 fremhever for eksempel at personopplysninger ikke bør lagres lenger enn det som er strengt nødvendig.

Hvis behandlingen for eksempel innebærer innsamling, bruk eller lagring av personopplysninger i større utstrekning enn det formålet med den berettigede interessen tilsier, er verken lagringstiden, antallet eller mengden personopplysningene utover denne grensen, nødvendig. Irrelevante eller utenforliggende personopplysninger bør dermed strengt tatt holdes utenfor behandlingsopplegget, med mindre formålet med behandlingen tilsier noe annet. Motsetningsvis innebærer dette at nødvendighetskravet i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f ikke relaterer seg til om hvorvidt behandlingen er absolutt nødvendig eller ikke.

Foreløpig indikerer dataminimeringsprinsippet i GDPR art. 5 nr. 1 bokstav c at behandlingens nødvendighet sammenholdt med formålet knyttet til de berettigede interessene som forfølges etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, innebærer at behandlingsansvarlige er forpliktet til å vurdere om behandlingen er forholdsmessig i forhold til lagringstiden og omfanget av personopplysningene.

Illustrerende i denne sammenheng er EU-domstolens avgjørelse i *TK*.¹²⁴ Saken gjaldt krav om fjerning av forskjellige overvåkningskameraer i og utenfor et boligkompleks. Grunlaget for behandlingen var berettiget interesse etter personverndirektivet art. 7 bokstav f i det nå opphevede personverndirektivet. Den berettigede interessen knyttet seg nærmere bestemt til beskyttelse av egen eiendom, helse og livet til medeierne av komplekset.¹²⁵ Ved vurderingen av om kameraovervåkingen var nødvendig etter personverndirektivet art. 7 bokstav f, var det ifølge EU-domstolen relevant å vurdere om overvåkingen kunne begrenses til å operere om natten eller utenfor den generelle arbeidstiden.¹²⁶ I tillegg kunne overvåkingen avgrenses mot opptak på unødvendige områder ved å utydeliggjøre opptak eller blokkere omfanget av kameraovervåkingen.¹²⁷

Personvernrådet har lagt til grunn i retningslinjer om kameraovervåking at den behandlingsansvarlige først og fremst må foreta en grundig vurdering av om hvorvidt overvåkingen har en sammenheng med behandlingsformålet ved behandling etter GDPR art. 6

¹²⁴ C-708/18 *TK*.

¹²⁵ C-708/18 *TK*, avsnitt 42.

¹²⁶ C-708/18 *TK*, avsnitt 51.

¹²⁷ C-708/18 *TK*, avsnitt 51.

nr. 1 bokstav f.¹²⁸ Slik jeg ser det er uttalelsen sammenfallende med EU-domstolens premisser i *TK* og formålsbegrensningsprinsippet i GDPR art. 5 nr.1 bokstav b. Resonnementet til EU-domstolen og Personvernrådet er at desto færre områder som overvåkes, desto mindre personopplysninger behandles. Hvis kameraovervåkingen tilfeldigvis filmer mot en hovedgate hvor forbipasserende går hver dag, er ikke behandlingen nødvendig for forfølgelsen av formål knyttet til den berettigede interessen om å beskytte sin egen eiendom mot skadeverk og ødeleggelse. Det er i så fall tale om unødvendige mengder med personopplysninger som behandles i strid med dataminimeringsprinsippet.

3.4.2 Nødvendighetskravet og forholdsmessighet

Et ytterligere spørsmål i relasjon til nødvendighetsvurderingen i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er om kravet også innebærer en forholdsmessighetsvurdering. EU-domstolen har gjentatte ganger uttalt seg om forholdsmessighetsvurderinger under EU-retten.¹²⁹ Et slikt krav indikerer at nødvendighetsvurderingen i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f ikke bare må leses i sammenheng med formålet med behandlingen og hvordan behandlingsansvarlige begrenser behandlingen ut fra behandlingsformålet i snever forstand.

I denne sammenheng har EU-domstolen uttalt at innskrenkninger eller begrensninger i tilknytning til beskyttelsen av personvernet bare kan foretas i den utstrekning behandlingen er «strengt nødvendig».¹³⁰ Tilsvarende forståelse har også blitt lagt til grunn av EU-domstolen i *TK*.¹³¹ Ifølge EU-domstolen knytter forholdsmessighetsvurderingen seg til om det eksisterer alternative tiltak som berører den registrertes grunnleggende rettigheter og friheter i mindre grad enn den rent faktiske behandlingen.¹³² Uttalelsene fra EU-domstolen gir uttrykk for at den behandlingsansvarlige må foreta en forholdsmessighetsvurdering av behandlingen i henhold til nødvendighetskravet i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

I *TK* hadde de behandlingsansvarlige forsøkt å iverksette mindre inngripende tiltak fremfor kameraovervåking. I forkant av kameraovervåkingen hadde de behandlingsansvarlige installert et sikkerhetssystem med kode ved inngangen til leilighetskomplekset. Tiltakene var

¹²⁸ EDPB, Guidelines 3/2019, s. 10. Tilsvarende forståelse er lagt til grunn i EDPB Guidelines 8/2020, s. 17.

¹²⁹ Se f.eks. C-101/12 *Schaible*, avsnitt 29 og lignende uttalelser i C-343/09 *Afton Chemical*, avsnitt 45, forente saker C-581/10 og C-629/10 *Nelson and Others*, avsnitt 71 og C-283/11 *Sky Österreich*, avsnitt 50.

¹³⁰ C-597/19 *M.I.C.M.*, avsnitt 110, som henviser til C-13/16 *Rīgas satiksme*, avsnitt 30.

¹³¹ C-708/18 *TK*, avsnitt 46.

¹³² C-708/18 *TK*, avsnitt 47.

imidlertid ikke tilstrekkelige. I stedet ble det montert kameraer som begrenset seg til alminnelige områder av bygget.

EU-domstolen fremholdt i denne sammenheng at en forholdsmessighetsvurdering, hva gjaldt kameraovervåking, også relaterte seg til hvilke spesifikke metoder som knyttet seg til overvåkingen.¹³³ Både nødvendighetsvurderingen og forholdsmessighetsvurderingen kan gli noe over i hverandre. Når det gjelder forholdsmessighetsvurderingen i tilknytning til kameraovervåking, gir Personvernrådet flere eksempler på mindre inngripende tiltak.¹³⁴ Vurderingen må imidlertid gjøres konkret, slik at hvilke tiltak som bør iverksettes fremfor kameraovervåking vil variere fra sak til sak.¹³⁵ Finnes det med rimelighet mindre inngripende tiltak enn de som brukes i den konkrete sak, tilsier dette at behandlingen ikke er «strengt nødvendig».

EU-domstolens uttalelser gir et tungtveiende bidrag til forståelsen av nødvendighetsvurderingen i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Samtidig er det imidlertid utfordrende å nyansere nødvendighetsvurderingen ettersom det ikke finnes øvrige autorative kilder som uttalelser seg om en slik vurdering i relasjon til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. På bakgrunn av den ovennevnte redegjørelsen om nødvendighetskravet, tar jeg til ordet for at nødvendighetsvurderingen er spesielt viktig i relasjon til behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Hvis den behandlingsansvarlige ikke tar i betraktning en slik vurdering, tilsier dette at omfanget av behandlingen kan være uforholdsmessig i tilknytning til den registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter.

Et spørsmål i denne sammenheng er om en nødvendighetsvurdering i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f tilsier at den behandlingsansvarlige kan vektlegge egne forutsetninger, som for eksempel økonomi. Jeg benytter meg i det følgende av Personvernrådets retningslinjer om kameraovervåking, hvor kameraovervåking brukes som et typetilfelle for å illustrere problemstillingen spørsmålet reiser. Personvernrådet fremholder at kameraovervåking bare bør benyttes dersom formålet med behandlingen ikke med rimelighet kan oppfylles gjennom andre mindre inngripende tiltak.¹³⁶ Hvis formålet med den berettigede interessen knytter seg til forebygging av skadeverk eller lignende på en privat eiendom, kan for eksempel

¹³³ C-708/18 *TK*, avsnitt 50.

¹³⁴ EDPB, Guidelines 3/2019, s. 10.

¹³⁵ EDPB, Guidelines 3/2019, s. 10.

¹³⁶ EDPB, Guidelines 3/2019, s. 10.

inngjerding, sikkerhetsvakter, mer belysning på det utsatte området eller innstallering av låser fungerer som effektive, men mindre inngripende tiltak enn kameraovervåking.¹³⁷ I så fall foretrekkes disse tiltakene fremfor kameraovervåking.

Personvernrådet knytter imidlertid ingen kommentar her til den behandlingsansvarliges forutsetninger om å implementere mindre inngripende tiltak. Tiltakene som Personvernrådet fremholder, kan potensielt innebære store utgifter for den behandlingsansvarlige. I verste fall kan kostnadene bli så høye at den behandlingsansvarlige ikke kan ta seg råd til å beskytte seg mot skadeverk på eiendommen. I så fall står den behandlingsansvarlige i utgangspunktet uten mindre inngripende tiltak og kameraovervåking, fordi tiltakene kan implementeres, men økonomien setter hindringer for gjennomføringen.

Jeg finner ingen rettskilder hvor nødvendighetsvurderingen i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er generelt problematisert i lys av den behandlingsansvarliges egne forutsetninger. En naturlig forklaring på dette kan være at nødvendighetsvurderingen som tidligere nevnt, først og fremst knytter seg til ivaretagelse av den registrertes beskyttelsesverdige interesser og rettigheter. Hvis behandlingen ikke er «strengt nødvendig» som følge av den behandlingsansvarliges personlige økonomi, plasseres ikke lenger den registreres grunnleggende rettigheter og friheter i kjernen av vurderingen. I så fall vil ikke formålet med nødvendighetsvurderingen realiseres.

Ifølge Personvernforordningens retningslinjer om GDPR art. 6 nr. 1 bokstav b, blir det understreket at konseptet «nødvendighet» har en selvstendig betydning i EU-retten som må gjenspeile formålene innad i personvernretten.¹³⁸ Dette innebærer ifølge Personvernrådet at nødvendighetskravet involverer grunnleggende rettigheter om personvern og beskyttelse av personopplysninger, herunder art. 7 og 8 i Charteret.¹³⁹ I tillegg må personvernforordningens overordnede prinsipper tas i betraktning, særlig rettferdighetsprinsippet i denne sammenheng.¹⁴⁰ På den måten understreker eksempelvis kravet om at behandlingen må være «strengt nødvendig», implisitt at behandlingen ikke er rettferdig dersom innvirkning kan resultere i store begrensninger i den registrertes beskyttelsesverdige interesser og rettigheter.

¹³⁷ EDPB, Guidelines 3/2019, s. 10.

¹³⁸ EDPB, Guidelines 2/2019, s. 8, som for øvrig henviser til EU-domstolens avgjørelse i C-524/06 *Huber*, avsnitt 52 under personverndirektivet.

¹³⁹ Se også C-708/18 *TK*, avsnitt 47.

¹⁴⁰ EDPB, Guidelines 2/2019, s. 8.

Det er den registrertes beskyttelsesverdige interesser og rettigheter som skal vernes og som i utgangspunktet danner bakgrunnen for et nødvendighetskrav i personvernforordningen. Slik sett tar eksempelvis personvernforordningen høyde for at den behandlingsansvarlige ikke står «friere» ved behandling av personopplysninger på bakgrunn av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav b til f sammenlignet med GDPR art. 6 nr. 1 bokstav a.

Sammenfatningsvis kan det sies at det sentrale ved nødvendighetsvurderingen er at behandlingen basert på GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f ikke må medføre at utfallet av vurderingen av nødvendigheten går ut over formålet med den berettigede interessen. Vurderingen må foretas ut fra de konkrete omstendighetene i saken. Samtidig vil dataminimeringsprinsippet fungere som en sentral yttergrense i nødvendighetsvurderingen, uavhengig av omstendighetene i den konkrete sak. Hvis mindre inngripende tiltak eksisterer på tidspunktet for behandlingen, bør disse velges.

I motsatt fall risikerer den behandlingsansvarlige at behandlingen medfører et for stort inngrep i den registrertes grunnleggende rettigheter og friheter enn det som er forholdsmessig ut fra de konkrete omstendighetene. Et slikt utfall vil vanskelig tjene i favør den behandlingsansvarlige i den påfølgende interesseavveiningen etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Som påpekt av EU-domstolen i *TK* har ikke behandlingen bare innvirkning på retten til personvern, men også øvrige rettigheter som er beskyttet i Charteret. Nødvendighetsvurderingen kan dermed ha betydning for om hvorvidt disse rettighetene og frihetene er ivaretatt i tilstrekkelig grad.

3.5 Interesseavveiningen

3.5.1 Generelt

Hittil har rettsgrunnlaget i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f dreid seg om den behandlingsansvarliges berettigede interesser og nødvendighetsvurderingen. Behandling av personopplysninger med grunnlag i bestemmelsen forutsetter imidlertid at en interesseovervekt må være etablert. Det betyr at behandlingsansvarlige plikter å vurdere og avveie sine egne interesser mot registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter.

Ifølge Artikkel 29-gruppen kan en interesseavveining illustreres ved å se begge parter rettigheter på en skala.¹⁴¹ Interesser hos behandlingsansvarlige kan variere fra bagatellmessige til tungtveiende. I korte trekk betyr det at jo mer aktverdig interessene til den behandlingsansvarlige er, jo tyngre vekt har interessene i avveiningen. Behandlingens innvirkning på registrerte varierer på tilsvarende måte. Jo mer alvorlig og grov behandlingens innvirkning er overfor fysiske personer, jo større interesseovervekt hva gjelder betydningen av behandlingsansvarliges berettigede interesser må etableres. Sistnevnte er ifølge EU-domstolen en essensiell komponent for å etablere en interesseovervekt.¹⁴² Målet med interesseavveiningen er ikke å unngå enhver negativ innvirkning på registrerte, men å unngå et utfall som leder til uforholdsmessig stor negativ innvirkning på registrerte.¹⁴³

Formålet i det følgende er å vurdere de berettigede interessene til behandlingsansvarlige, deretter vurdere de berettigede interessenes virkninger overfor registrerte og se på om behandlingsansvarlige kan iverksette tiltak for å minimere inngrepet i personvernet. Endelig må det foretas en endelig forholdsmessighetsvurdering.¹⁴⁴

Det finnes foreløpig ingen autoritative rettskilder fra EU-domstolen som gir en dyptgående analyse om hvordan en interesseavveining etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f skal gjennomføres. I mangel av nyere retningslinjer, benytter jeg meg av metodologien til Artikkel 29-gruppen. Det presiseres her at interesseavveiningen er utpreget skjønsmessig og beror på en konkret vurdering.¹⁴⁵ Utfallet av en interesseavveining vil med andre ord variere fra sak til sak.

3.5.2 Vurdering av behandlingsansvarliges berettigede interesser

For å kunne vurdere graden av behandlingens innvirkning på registrerte, forutsetter interesseavveiningen at behandlingsansvarlige vurderer vekten av sine egne interesser og hvor tungtveiende disse er. Artikkel 29-gruppen fremholder at arten av behandlingsansvarliges interesser, fordelene med behandlingen, viktigheten av fordelene og om hvorvidt behandlingen

¹⁴¹ WP29, Opinion 06/2014, s. 30.

¹⁴² C-708/18 *TK*, avsnitt 56.

¹⁴³ Ausloos (2020), s. 322.

¹⁴⁴ WP29, Opinion 06/2014, s. 33.

¹⁴⁵ Forente saker C-468/10 og C-469/10 *ASNEF*, avsnitt 40.

ivaretar mer ideelle interesser av betydning for samfunnet er relevante momenter i vurderingen.¹⁴⁶

Arten av interessene som forfølges gjenspeiler hvilke interesser det er tale om. Jo mer fundamental og grunnleggende rettighet det er tale om, desto mer vekt har rettigheten i en interesseavveining. Behandlingsansvarliges rett til ytringsfrihet etter Charteret art. 11 vil for eksempel veie tyngre enn egne økonomiske interesser. Som nevnt tidligere, må det ikke være behandlingsansvarliges egne interesser. Også andre enkeltindividers grunnleggende rett til ytringsfrihet kan identifiseres med den behandlingsansvarliges interesser. Illustrerende er HR-2021-2403-A. Høyesterett uttalte at allmennhetens interesser stod sentralt i vurderingen av de berettigede interessene. Legelisten.no tillot brukere av helsetjenester en mulighet til å utøve sine egne grunnleggende rettigheter til ytringsfrihet.¹⁴⁷

Som nevnt er fordelene ved interessene sentralt. Flere og sentrale interesser trekker i retning om at interessene er sterkere. For eksempel er det fordelaktig for en butikkeier å overvåke butikken sin for å beskytte eiendommen og motvirke kriminelle handlinger. Fordelen må imidlertid ikke være i behandlingsansvarliges favør. I *Google Spain* fremholdt EU-domstolen at fjerning av lenker kan ha betydning for interesser til brukere av tjenesten, herunder tilgangen til informasjon på internett.¹⁴⁸ Høyesterett uttalte for eksempel i HR-2021-2403-A at Legelisten.no dekket et viktig informasjonsbehov overfor brukere av nettsiden. Det var få andre kilder til informasjon om kvaliteten av tjenestene, bortsett fra informasjon fra familie, venner eller bekjente.¹⁴⁹ Fagkompetanse og mellommenneskelige evner er informasjon som anses som viktig å dele med samfunnet. Informasjonsbehovet overfor samfunnet ble dermed ansett som en viktig fordel med interessene.

3.5.3 Registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter

Virkninger av behandlingen overfor registrertes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter utgjør som nevnt motvekten til behandlingsansvarliges interesser. Det første spørsmålet er hvilke interesser, grunnleggende rettigheter og friheter som krever beskyttelse ved behandling av personopplysninger. GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f angir at registrertes

¹⁴⁶ WP29, Opinion 06/2014, s. 24 og s. 35.

¹⁴⁷ HR-2021-2403-A, avsnitt 67.

¹⁴⁸ C-131/12 *Google Spain*, avsnitt 81.

¹⁴⁹ HR-2021-2403-A, avsnitt 68.

«interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter» krever vern av personopplysninger. Ordlyden «interesser» er utpreget skjønsmessig. «Interesser» må trolig forstås som minst like vidtrekkende som behandlingsansvarliges «berettigede interesser». Formålet med en bred ordlyd er antageligvis å konsumere alle relevante forhold som er egnet til å påvirke registrerte ved behandling av personopplysninger.

Ifølge Artikkel 29-gruppen omfattet registrertes interesser også illegitime interesser.¹⁵⁰ Det blir fremholdt at selv om registrerte har vært innblandet i ulovlige aktiviteter, er ikke det ensbetydende med at registrerte er gjenstand for uforholdsmessige inngrep i beskyttelsesverdige interesser og rettigheter.¹⁵¹ Hvis registrerte for eksempel har stjålet i en butikk, kan registrerte fortsatt ha interesser i å beskytte seg selv mot publiseringer av bilder eller bostedsadressen på nett eller lignende.¹⁵² Det er uvisst hvordan dette skal forstås i dag og om det eventuelt bare gjelder i særskilte tilfeller. Ausloos uttrykker under henvisning til Artikkel 29-gruppen at rettstilstanden er uendret.¹⁵³ Samtidig fremholder han at illegitime interesser kan påvirke utfallet av interesseavveiningen, men begrunner ikke utsagnet nærmere.¹⁵⁴

Videre krever «grunnleggende rettigheter og friheter» vern av personopplysninger. Ordlyden indikerer at bestemmelsen dekker en rekke fundamentale rettigheter og friheter.¹⁵⁵ Vernet er for eksempel ikke begrenset til beskyttelse av personopplysninger etter Charteret art. 8. Også andre rettigheter som springer ut av EU-retten omfattes. Etter Charteret kan for eksempel være retten til privatliv og familie liv etter art. 10, retten til ytringsfrihet- og informasjonsfrihet etter art. 11 eller rett til ikke-diskriminering etter art. 21.¹⁵⁶ Ifølge Høyesterett i HR-2103-A ble for eksempel registrertes rett til respekt for privatliv, herunder personlig omdømme, og retten til beskyttelse av personopplysninger trukket frem som relevante grunnleggende rettigheter.¹⁵⁷ På den måten sikrer personvernforordningen grunnleggende rettigheter i vidtrekkende omfang.

¹⁵⁰ WP29, Opinion 06/2014, s. 29-30.

¹⁵¹ WP29, Opinion 06/2014, 29-30.

¹⁵² WP29, Opinion 06/2014, s. 29-30.

¹⁵³ Ausloos (2020), s. 320.

¹⁵⁴ Ausloos (2020), s. 320.

¹⁵⁵ Se GDPR fortalepunkt 4.

¹⁵⁶ Se GDPR fortalepunkt 2 og 4.

¹⁵⁷ HR-2021-2304-A, avsnitt 64.

3.5.4 Hensynet til registrertes personvern

Som vist overfor er det en rekke interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter som kan påvirkes av behandlingsopplegget. Hvorvidt registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter går foran behandlingsansvarliges berettigede interesser og krever vern av personopplysninger må som tidligere nevnt, vurderes konkret. Behandlingens innvirkninger på registrerte, herunder personvernulemper, er ikke ensbetydende med at behandlingen er i strid med GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. EU-domstolen uttrykker i *TK* at det er flere momenter som kan være relevant for vurderingen. For eksempel er følsomheten av personopplysningene, hvor mange som personer som har tilgang til personopplysningene og hvordan de har tilgang, om personopplysningene er offentliggjorte eller ikke og registrertes rimelige forventninger til behandlingen relevante momenter i mange sammenhenger.¹⁵⁸

Det følger nå eksplisitt av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f at behandlingsansvarlige er forpliktet til å ta særlig hensyn til interesseavveiningen, dersom registrerte er barn. GDPR fortalepunkt 38 presiserer også det. Barn er en i ekstra sårbar menneskegruppe og forstår ikke nødvendigvis omfanget og konsekvensene behandling av personopplysninger kan lede til. Det er med andre ord naturlig at barns personvern beskyttes i vid utstrekning. Illustrerende er Personvernemndas avgjørelse i PVN-2021-09. Saken gjaldt klage over Datatilsynets vedtak om ileggelse av overtredelsesgebyr som følge av utlevering av personopplysninger i strid med personvernforordningen. Virksomheten behandlet personopplysninger gjennom kameraovervåking. På et tidspunkt ble det fanget opp et tyveri gjennom overvåkingen og butikklederen filmet klippet med mobiltelefonen sin og sendt det videre til utenforstående for å identifisere de involverte. Datatilsynet hadde foretatt en selvstendig vurdering av om hvorvidt handlingen til butikklederen hadde grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Tilsynet argumentert blant annet for at opptakene identifiserte barn.

Personvernemnda uttalte at «Det er skjerpene at det dreier seg om opptak av personer som er barn, jf. GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, som nevner barn særskilt». I tillegg understreker nemnda at barns særlige behov for vern mot behandling er slått fast i fortalepunkt 38. Et ytterligere vern av barn er nødvendig ifølge Personvernemnda som følge av at «[...] barn kan være mindre bevisst på aktuelle risiki, konsekvenser og garantier, samt på de rettigheter de har når det gjelder behandling av personopplysninger». Disse omstendighetene trakk i retning

¹⁵⁸ C-708/18 *TK*, avsnitt 54-58.

av at de registrertes personvern måtte veie tyngre enn daglig leders interesse i å identifisere tyvene. Avgjørelsen illustrerer at personopplysninger hva gjelder barn må behandles med varsomhet. I tillegg understreker avgjørelsen at krenkelsen er større, når personopplysningene deles fritt med utenforstående, herunder antallet personer. Den behandlingsansvarlige kunne begrenset det til politiet. Avgjørelsen har liten rettskildemessig betydning, men illustrerer hvordan hensynet til barn og typen behandling vektlegges ved behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Vurdering av vekten av personulempen kan illustreres med Høyesteretts avgjørelse i HR-2021-2403-A. Domstolen vektla helsepersonellens personvernulempen i interesseavveiningen. Et bredt omfang helsepersonell ble utsatt negativ belastning både i profesjonell sammenheng, men også overfor familie og venner som følge av negativ brukertale på legelisten.no.¹⁵⁹ Vurderingene som ble publisert hadde potensiale for stor spredning på grunn av antall brukere som benyttet seg av tjenesten og at lenken til nettsiden var plassert høyt i trefflisten.¹⁶⁰

Ifølge Høyesterett ble det imidlertid uttalt at flere omtaler var positive.¹⁶¹ På den måten ble positive omtaler trukket frem som motvekt til personvernulempene. Flere gjennomgående positive omtaler i favør helsepersonellet, trakk dermed ned vekten av personvernulempene i den konkrete sak. I tillegg måtte vekten av belastningen for helsepersonellet leses i lys av at vurderingene på nettsiden knyttet seg til helsepersonellens utøvelse av en profesjon. Saklig kritikk måtte helsepersonellet finne seg i. Negativ omtale av yrkesutøvelsen til helsepersonellet rammet helsepersonellet i mindre grad sammenlignet med omtaler om rene personlige forhold.¹⁶² Avgjørelsen illustrerer at behandling av personopplysninger som er knyttet til utførelsen av helsepersonellens arbeidsoppgaver, anses som mindre inngripende enn behandling av personopplysninger om personlige eller private forhold. I tillegg underbygger avgjørelsen at negativ brukertale ikke er ensbetydende med at interesseavveiningen er i favør registrerte. Også positive innvirkninger, som positive brukertaler i den konkrete sak, kan være relevant.

Registrertes rimelige forventninger til behandlingen er et mye omtalt moment for interesseavveiningen som kan ha betydning for behandlingens innvirkning. Som nevnt har

¹⁵⁹ HR-2021-2403-A, avsnitt 78-80.

¹⁶⁰ HR-2021-2403-A, avsnitt 78-80.

¹⁶¹ HR-2021-2403-A, avsnitt 80.

¹⁶² HR-2021-2403-A, avsnitt 82.

hensynet blitt behandlet aktivt i oppgavens tidligere redegjørelse for kravet om berettigede interesser etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Hensynet fremgår av GDPR fortalepunkt 47. I HR-2021-2403-A ble det uttalt av Høyesterett at kriteriet «kan gi veiledning der den registrerte aktivt gir fra seg personopplysninger, for eksempel som kunde til en leverandør eller som arbeidstager eller arbeidssøker til en arbeidsgiver».¹⁶³ I den konkrete sak var imidlertid registrertes rimelige forventninger av mindre betydning for interesseavveiningen. Begrunnelsen var at helsepersonellet måtte utvilsomt være forberedt på å bli vurdert og omtalt av sine brukere. På den annen side fremhevet domstolen at «[...] når det gjelder formen og omfanget av spredningen, kan de (helsepersonellet) vanskelig basere rimelige forventninger på annet enn det som er allment akseptert, herunder personvernregelverket» (mine klammer).¹⁶⁴ Hvilke forventninger ut fra hva som er allment akseptert forteller dermed noe om hvilke ulemper behandlingen innebærer for registrerte.

Hva gjelder følsomheten av personopplysningene og registrertes rimelige forventninger var tema for den svenske Datainspektionen (nå «IMY») i DI-2020-10541. Saken gjaldt spørsmål om den registrerte hadde rett til å få personopplysningene sine etter GDPR art. 17 nr. 1 bokstav c, jf. art. 21 nr. 1. Den behandlingsansvarlige behandlet personopplysningene i henhold til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f med en berettiget interesse i å forhindre bedrageri. Den registrerte hadde lagt inn kredittopplysningene sine på nettiden til den behandlingsansvarlige for å få tilgang til en gratis prøveperiode med musikk. Når prøveperioden var over, ønsket den registrerte å få personopplysningene slettet.

Ifølge Datainspektionen ble det lagt til grunn at den registrerte måtte ha en rimelig forventning om behandlingsopplegget.¹⁶⁵ Den behandlingsansvarliges interesser veide tyngre enn hensynet til å få personopplysningene slettet. Resonnementet knytter seg til at den registrerte med rimelighet måtte forvente at personopplysningene ikke kunne slettes, i det personopplysningene knyttet seg til en gratis prøveperiode. Personopplysningene var ifølge Datainspektionen heller ikke av en slik følsom karakter slik at de veide tyngre enn den behandlingsansvarliges interesser. Behandlingen kan her leses i lys av rettferdighetsprinsippet. Selv om behandlingen kommer uventet på registrerte, trekker hensynet til forebygging av bedrageri sterkt i retning om at behandlingsansvarlige må få lov

¹⁶³ HR-2021-2403-A, avsnitt 81.

¹⁶⁴ HR-2021-2403-A, avsnitt 81.

¹⁶⁵ DI-2020-10541, s. 4.

til å lagre denne type informasjon. Hvis den registrerte ble gitt en adgang til å få personopplysningene fjernet, vil flere kunne utnytte seg av systemet med å konstant få personopplysningene slettet og opprette en ny prøveperiode. Avgjørelsen fungerer som et illustrerende eksempel på hvordan svenske tilsynsmyndigheter vurderer den registrertes rimelige forventninger og typen behandling.

For det tilfellet personopplysninger allerede er publisert offentlig, har EU-domstolen fremholdt at offentliggjorte personopplysninger vektet som mindre innvirkningsfulle på registrerte i en konkret interesseavveining sammenlignet med ikke-publiserte personopplysninger.¹⁶⁶ Begrunnelsen er at behandling av ikke-offentliggjorte personopplysninger påvirker i større grad registrertes grunnleggende rettigheter og friheter i henhold til Charteret art. 7 og 8. Uttalelsene må ikke tolkes dithen at enhver personopplysning som er publisert offentlig, kan behandles fritt. Behandlingsansvarlige som ønsker å behandle personopplysninger med grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f, må foreta en interesseavveining, uavhengig av hvor personopplysningene er publisert.

3.5.5 Tiltak for å begrense personvernulempene

Når behandlingsansvarlige har vurdert og vektet sine egne interesser og dernest sett på hvor inngripende behandlingen er overfor registrerte, vil en foreløpig konklusjon angi interesseavveiningens sannsynlige utfall. På dette stadiet er det anledning til å påvirke forholdsmessigheten av interesseavveiningen. Det sentrale i denne sammenheng er at behandlingsansvarlige gis en adgang til å implementere sikkerhetsmekanismer og tiltak som skal sikre vern av personopplysninger. Sikkerhetsmekanismer og tiltak fungerer her ikke som grunnlag for berettigede interesser eller at behandlingen oppfyller nødvendighetskravet. Det sentrale er at mekanismene skaper en større forholdsmessighet mellom de motstridende interessene, der disse i utgangspunktet faller i favør registrerte. Slike tiltak skal med andre ord minimere personvernkonsekvenser.

Den behandlingsansvarlige kan for eksempel foreta anonymisering¹⁶⁷ eller pseudonymisering¹⁶⁸ av personopplysningene. Et annet tiltak er å gi registrerte en ubetinget

¹⁶⁶ Forente saker C-468/10 og C-469/10 *ASNEF*, avsnitt 45.

¹⁶⁷ GDPR fortalepunkt 26 definerer begrepet nærmere.

¹⁶⁸ GDPR art. 4 nr. 5.

adgang til å be om at personopplysningene ikke lenger behandles.¹⁶⁹ Når det er sagt, må ikke disse kompenserende eller avdempende tiltakene forveksles med tiltak for å sikre samsvar med personvernforordningen som sådan. Overholdelse av forpliktelsene i forordningen er uansett viktig, uavhengig av rettsgrunnlaget for behandlingen. For eksempel vil sikring av registrertes informasjonsrett etter GDPR art. 13 ikke utgjøre et tilleggstiltak. På den måten vil ikke tiltak som faller inn under personvernforordningens obligatoriske forpliktelser påvirke interesseavveiningen.

3.5.6 Endelig balansetest

Den siste vurdering i interesseavveiningen består av å foreta en endelig vurdering av motstridende interesser som står opp mot hverandre. Det er i denne delen behandlingsansvarlige kan etablere en faktisk interesseovervekt. På dette stadiet er det hensiktsmessig å se på vurderingen av de berettigede interessene til behandlingsansvarlige som holdes opp mot vurderingen av behandlingens innvirkning på de registrertes interesser eller grunnleggende rettigheter og friheter. Hvis behandlingen innebærer at eksempelvis følsomme personopplysninger behandles, indikerer dette at behandlingsansvarliges berettigede interesser må ha desto større styrke, slik at behandlingsopplegget er overbevisende. Også registrertes rimelige forventninger utgjør et viktig vurderingselement i interesseavveiningen. Dersom interesseavveiningen etter en vurdering av behandlingens innvirkning på den registrerte indikerer at utfallet heller klart i favør registrerte, kan behandlingsansvarlige fortsatt vurdere om ytterligere sikkerhetstiltak kan påvirke forholdsmessigheten av interesseavveiningen.

Hvis de berettigede interessene til den behandlingsansvarlige veier tyngst, kan en interesseovervekt konkluderes i favør behandlingsansvarlig. I motsatt fall veier registrertes interesser, grunnleggende rettigheter og friheter tyngre, og den behandlingsansvarlige har med andre ord ikke grunnlag for behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

I HR-2021-2403-A ble det lagt til grunn at betydningen av fordelene ved nettsiden overfor samfunnet måtte vektles tungt, selv om nettsiden baserte seg på subjektive meninger som hadde flere svake punkter. Negative omtaler kunne oppfattes som belastende, men flere av

¹⁶⁹ WP29, Opinion 06/2014, s. 10.

omtalene var positive og et slikt evalueringssystem innebærer at noen får dårligere tilbakemeldinger enn andre. Legelistens tilleggsgarantier, i form av å blant annet begrense unødvendige dårlige omtaler, måtte anses som hva helsepersonellet med rimelighet måtte forvente. Ut fra en helhetsvurdering konkluderte Høyesterett med at nettsiden legelisten.no hadde et behandlingsgrunnlag etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

3.5.7 Sammenfatning

Interesseavveiningen byr på en skjønnsmessig forholdsmessighetsvurdering som må fortas konkret. Det er flere relevante momenter behandlingsansvarlige kan ta i betraktning. Som gjennomgått overfor kan behandlingsansvarlige først og fremst vurdere hvilken tyngde egne interesser kan tillegges, og dernest vurdere i hvilken grad behandlingen påvirker registrerte og om tilleggsgarantier kan implementeres for å avdempe personvernulempene. Endelig foretar behandlingsansvarlige en siste helhetsvurdering. En slik systematikk er hensiktsmessig, fordi det gir behandlingsansvarlige en rød tråd de kan ta utgangspunkt som samtidig dekker helt sentrale vurderinger i interesseavveiningen. GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er imidlertid ikke til hinder for at behandlingsansvarlige kan benytte seg av en annen fremgangsmåte.

Det sentrale er at behandlingsansvarliges egne interesser vurderes opp mot behandlingens innvirkning på registrerte. Det er disse vurderingene som kan være avgjørende for utfallet av interesseavveiningen, og må dermed tillegges tungtveiende vekt. En interesseovervekt kan med andre ord ikke etableres dersom vurderingene som nevnt ikke er foretatt. I så tilfelle kan heller en konklusjon av utfallet legges til grunn. Hvilke momenter som er relevant, vil variere ut fra den konkrete situasjon. Det kan også være andre momenter som er relevant i vurderingen, som oppgaven ikke trekker frem.

3.6 Unntaket for offentlige myndigheter

GDPR nr. 6 nr. 1 annet ledd oppstiller et særskilt unntak for offentlige myndigheters adgang til å behandle personopplysninger etter art. 6 nr. 1 bokstav f. I henhold til unntaket vil ikke offentlige myndigheter som behandlingsansvarlig kunne behandle personopplysninger i henhold til art. 6 nr. 1 bokstav f. i tilfeller hvor behandlingen «utføres av offentlige myndigheter som ledd i utførelsen av deres oppgaver». Jeg vil i det følgende redegjøre nærmere for unntakets innhold og grensene for når offentlige myndigheter kan behandle personopplysninger basert på berettigede interesser og ikke.

Begrepet «offentlige myndigheter» har ikke en egen legaldefinisjon i forordningen.¹⁷⁰

Ordlyden indikerer at bestemmelsen rammer et offentlig myndighetsorgan, i motsetning til eksempelvis private virksomheter, organisasjoner, enkeltpersoner og institusjoner.

Begrepet «offentlige myndigheter» bør leses i sammenheng med at forordningen stiller krav om at behandlingen skjer «som ledd i utførelsen av deres oppgaver», jf. GDPR art. 6 nr. 1 annet ledd. Ordlyden «som ledd i utførelsen av deres oppgaver» innebærer at en definering av oppgaver den offentlige myndigheten har i relasjon til behandlingen, kan være utslagsgivende for om hvorvidt behandlingen kan foretas i henhold til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Ordlyden indikerer at behandling av personopplysninger med grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f er lovlig overfor offentlige myndigheter såfremt behandlingen ikke faller inn under de primære oppgavene en offentlig myndighet er satt til å arbeide med.

Det sentrale ved vurderingen av om hvorvidt offentlige myndigheter kan behandle personopplysninger i henhold til art. 6 nr. 1 bokstav f, vil dermed være å foreta en nærmere analyse av karakteren av selve oppgavene, og ikke nødvendigvis karakteren av offentlige myndigheter som en institusjon. Hvilke oppgaver det er tale om kan imidlertid vanskelig fortolkes ut fra ordlyden i GDPR art. 6 nr. 1 annet ledd alene.

GDPR art. 6 nr. 1 annet ledd må ses i sammenheng med art. 6 nr. 1 bokstav e, som regulerer offentlige myndigheters adgang til å behandle personopplysninger. Etter GDPR art. 6 nr. 3 er rekkevidden av grunnlaget for behandling i henhold til GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e nærmere avgrenset. Skullerud og Kotschy forutsetter at GDPR art. 6 nr. 1 annet ledd må leses i lys av art. 6 nr. 1 bokstav e og art. 6 nr. 3.¹⁷¹ GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e oppstiller et eget behandlingsgrunnlag for offentlige myndigheter når behandlingen skjer som del av utførelsen av deres oppgaver. Skullerud og Kotschy legger til grunn at begrensningen etter art. 6 nr. 1 annet ledd er en naturlig konsekvens av grunnlaget i art. 6 nr. 1 bokstav e.

I tillegg har behandling av personopplysninger etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e ytterligere følger for den behandlingsansvarlige i henhold til art. 6 nr. 3. I henhold til art. 6 nr. 3 må

¹⁷⁰ Etter GDPR art. 4 nr. 7 kan den behandlingsansvarlige være en offentlig myndighet.

¹⁷¹ Se Skullerud mfl., Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 6. Behandlingens lovlighet, Juridika (kopiert 10. oktober 2021) og Kuner mfl. (2021), s. 75.
<https://juridika.no/no/lov/2016-04-27-679/%C2%A76/kommentar/> og Kuner mfl. (2021), s. 74-75.

behandling av personopplysninger etter art. 6 nr. 1 bokstav e ha hjemmel i nasjonal rett eller i EU-retten. I så fall må offentlige myndigheters oppgaver defineres og hjemles i henhold til spesiallovgivning før GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f påberopes som rettslig grunnlag.

Skullerud fremholder at «En type behandling som ikke innebærer utøvelse av offentlig myndighet kan for eksempel være utøvelse av arbeidsgiveransvare[t] der det offentlig opptrer som arbeidsgiver på lik linje som en privat arbeidsgiver».¹⁷² Ifølge Skullerud innebærer ikke en slik oppgave utøvelse av offentlig myndighet og kan dermed danne grunnlag for behandling av personopplysninger i henhold til art. 6 nr. 1 bokstav f. Kotschy fremholder at «Public authorities may also be able to rely on point (f) as a basis for processing of personal data for relatively minor internal purposes (e.g., processing of personal data in connection with use of a body's official website)».¹⁷³ I personvernerklæringen til Datatilsynet i Norge, fremgår det for eksempel at Datatilsynet benytter seg av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f som grunnlag for behandling av anonym statistikk fra deres egen webserver, som for eksempel fra nettsiden datatilsynet.no.¹⁷⁴ Begrunnelsen til Kotschy er at oppgavene ikke knytter seg til behandling av personopplysninger på bakgrunn av formelt vedtatte beslutninger som direkte påvirker rettighetene og interessene til den registrerte.¹⁷⁵

Legalitetsprinsippet setter også skranker for offentlig myndigheters adgang til å bygge sin behandling på GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. Dersom behandlingen kan bygge på GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e som et rettslig grunnlag, vil samtidig et valg av å bygge på berettigede interesser i henhold til bokstav f være i strid med legalitetsprinsippet.¹⁷⁶ Prinsippet verner om den enkeltes rettigheter og friheter og innebærer at offentlige myndigheter må hjemmel i lov for å gjøre inngrep i den enkeltes sfære.¹⁷⁷ I lys av legalitetsprinsippet, vil offentlige myndigheters behandling av personopplysninger i utførelsen av deres oppgaver etter art. 6 nr.

¹⁷² Se Skullerud mfl., Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 6. Behandlingens lovlighet, Juridika (kopierte 10. oktober 2021).

<https://juridika.no/no/lov/2016-04-27-679/%C2%A76/kommentar/>

¹⁷³ Kuner mfl. (2021), s. 75.

¹⁷⁴ <https://www.datatilsynet.no/om-datatilsynet/datatilsynets-personvernerklaring/besok-pa-vare-nettsider/> se «3. Besøk på våre nettsider» (datert 27.01.2020, sist lest 25. november 2021).

¹⁷⁵ Kuner mfl. (2021), s. 75.

¹⁷⁶ Skullerud mfl., Personvernforordningen. Lovkommentar, Artikkel 6. Behandlingens lovlighet, Juridika (kopierte 10. oktober 2021).

<https://juridika.no/no/lov/2016-04-27-679/%C2%A76/kommentar/> som legger til grunn at offentlige myndigheters hjemmel til å behandle personopplysninger etter art. 6 nr. 1 bokstav e samsvarer med legalitetsprinsippet.

¹⁷⁷ Se for eksempel Grunnloven § 102 og EMK art. 8.

1 bokstav f, kunne medføre konvensjonsbrudd i henhold til EMK, utover brudd på personvernforordningen.

Ordlyden i GDPR art. 6 nr. 1 annet ledd, konteksten for begrensningen og formålet bak bestemmelsen tilsier at offentlige myndigheters behandling av personopplysninger ved «utførelsen av deres oppgaver» må ha rettslig grunnlag i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e sammenholdt med art. 6 nr. 3. I utgangspunktet forutsetter vurderingen at behandlingsansvarlige først og fremst tar stilling til om hvorvidt behandlingen faller innenfor eller utenfor «utførelsen av deres oppgaver» etter GDPR art. 6 nr. 1 annet ledd som følge av at oppgavene deres kan fremgå direkte av nasjonal lov eller EU-retten.

Hvilke behandlinger som faller innenfor eller utenfor ordlyden «utførelsen av deres oppgaver» vil kunne variere mellom medlemslandene. Det essensielle er likevel at medlemslandets nasjonale regler eller EU-retten må gi grunnlag for behandlingen i tråd med GDPR art. 6 nr. 1 bokstav e sammenholdt med art. 6 nr. 3. Hvis oppgavene deres verken er hjemlet i nasjonal rett eller EU-retten, indikerer det at offentlige myndigheter kan ha en berettiget interesse i henhold til art. 6 nr. 1 bokstav f. Dette unntar likevel ikke offentlige myndigheter fra å foreta en interesseavveining i henhold til art. 6 nr. 1 bokstav f.

4 Avsluttende bemerkninger

Gjennom oppgaven har kriteriene og momenter i interesseavveiningen i behandlingsgrunnlaget etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f blitt gjort rede for. Redegjørelsen viser at det ikke er et entydig svar på problemstillingen oppgaven reiser, nemlig når det foreligger en berettiget interesse og hvordan en interesseavveining skal gjennomføres. Bestemmelsen er utpreget skjønnsmessig og en interesseavveining må vurderes konkret i den enkelte sak, hvor en rekke momenter kan være av betydning for å avgjøre utfallet i avveiningen. En vidtrekkende ordlyd kan bidra til å skape usikkerhet og mindre forutberegnelighet. Samtidig kan en restriktiv fortolkning av bestemmelsen innebære sterke begrensninger i den behandlingsansvarliges adgang til å behandle personopplysninger som trolig kan være i strid med rettigheter som fremgår av blant annet Charteret.

Et stort ansvar legges på den behandlingsansvarlige. Dette rammer imidlertid ikke bare den behandlingsansvarlige. En interesseavveining som i utgangspunktet bør vurderes grundig, kan raskt bli subjektivt og fordelaktig for den behandlingsansvarlige hvis den ikke blir utført i tilstrekkelig grad. Den registrerte risikerer således å bli utsatt for et potensielt dårligere personvern ved behandling etter GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f.

Samtidig kan en nøye vurdering innebære at behandlingsgrunnlaget egner seg mest av alle de forskjellige alternativene. Vurderingen bør gjøres med den tanke om at den skal kunne demonstreres og etterprøves. Dette kan styrke argumentasjonen for behandlingsgrunnlaget, samtidig som det sikrer den registrertes beskyttelsesverdige rettigheter og friheter i stor grad. Dersom det innføres spesifikke regler for hvordan interesseavveiningen skal gjennomføres kan viktige interesser potensielt utelukkes fullstendig fra behandling.

Artikkel 29-gruppen påpekte tilbake i sin tid at art. 7 bokstav f i personverndirektivet ble tolket ulikt i medlemslandene, noe som medførte et mindre harmonisert regelverk og grunnlag for å publisere klargjørende retningslinjer. Som nevnt i oppgaven har art. 6 nr. 1 bokstav f en tilnærmet lik ordlyd sammenlignet med personverndirektivets art. 7 bokstav f. Det er noen modifikasjoner som er gjort, som ekskludering av offentlige myndigheter som ønsker å behandle personopplysninger i utførelsen av deres oppgaver og implementeringen av hensynet til barns personopplysninger. På tross av endringene, gir ikke ordlyden i GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f større klarhet når det gjelder den alminnelige forståelsen av uttrykket «berettiget interesse» og hvordan interesseavveiningen skal gjennomføres. Riktignok er det

tydeligere avgrensninger av anvendelsen av bestemmelsen, herunder offentlige myndigheters påberopelse av GDPR art. 6 nr. 1 bokstav f. I tillegg fastlegger bestemmelsen nå uttrykkelig en ekstra skjærpet vurdering når den registrerte er et barn. Fortalen kan til en viss grad være veiledende, men langt fra veiledende nok.

Hvilke rimelige forventninger den registrerte har til behandlingen er et viktig hensyn både ved fastleggelsen av berettigede interesser og den konkrete interesseavveiningen. Samtidig kan det være utfordrende for behandlingsansvarlige å foreta en forholdsmessig vurdering av registrertes forventninger. Også registrerte kan ha vanskeligheter med å vite hva slags rimelige forventninger de bør ha til et behandlingsopplegg.

Flere ytre omstendigheter kan påvirke interessene til behandlingsansvarlige og registrerte, men også interesseavveiningen. For eksempel kan samfunnsendringer, teknologisk utvikling og generelle sosiale normer bidra til å skape større eller mindre objektive forventninger til behandling av personopplysninger generelt. I tillegg kan det ikke utelukkes at graden eller styrken av behandlingens innvirkning og momenter som er relevant for vurderingen kan forandre seg med tiden.

Den behandlingsansvarlige bør være i stand til å demonstrere hvordan interesseavveiningen har blitt utført. Samtidig kan ikke en slik dokumentasjonen gå på bekostning av den behandlingsansvarlige. I mange tilfeller har ikke den behandlingsansvarlige demonstrert i tilstrekkelig grad hva som er bakgrunnen for hvorfor behandlingsgrunnlaget blir brukt. Dette er likevel ikke helt uventet, fordi forordningen ikke stiller et direkte krav til dokumentasjon av selve interesseavveiningen.

Referanseliste

Norske lover

Personopplysningsloven 2018 Lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven)

Grunnloven Kongeriget Noregs Grundlov (Grunnloven) Lov 17. mai 1814

Markedsføringsloven 2009 Lov 9. januar 2009 nr. 2 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven)

Internasjonale konvensjoner, folkerettslige avtaler og traktater

EMK Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Roma, 4. november 1950 (Den europeiske menneskerettighetskonvensjon)

Charteret Charter of Fundamental Rights of the European Union OJ C 326, 26. oktober 2012, s. 391-407 (EUs pakt om grunnleggende rettigheter)

TEU Traktaten om Den europeiske union, EUT OJ C 326, 26. oktober 2012 s. 1-390

TEUV Traktaten om Den europeiske unions virkemåte, EFT OJ C 326, 26. oktober 2012 s. 1-390

EØS-avtalen Avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde, Oporto, 2. mai 1992. Sitert fra Lovdata

EUs sekundærlovgivning

Personvernforordningen	Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2016/679 av 27. april om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger samt om oppheving av direktiv 95/46/EF (GDPR), OJ L 119, 04.05.2016, s. 1-88
Personverndirektivet	Europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger, OJ L 281, 23.11.1995, s. 31-50
Direktivet om urimelig handelspraksis	Europaparlamentets- og rådsdirektiv 2005/29/EF av 11. mai 2005 om foretaks urimelige handelspraksis overfor forbrukere på det indre marked, L 149/22, 11.05.2005, s. 22-39

Retningslinjer og anbefalinger fra EU-organer

EDPB Recommendations 2/2021	The European Data Protection Board. Recommendations 02/2021 on the legal basis for the storage of credit card data for the sole purpose of facilitating further online transactions. Adopted on 19 May 2021
EDPB Guidelines 8/2020	The European Data Protection Board. Guidelines 8/2020 on the targeting of social media users. Version 2.0. Adopted 13. April 2021
EDPB Guidelines 3/2019	The European Data Protection Board. Guidelines 3/2019 on processing of personal data through video devices. Version 2.0. Adopted 29. January 2020

EDPB Guidelines 2/2019	The European Data Protection Board. Guidelines 2/2019 on the processing of personal data under Article 6(1)(b) GDPR in the context of the provision of online services to data subjects. Version 2.0. Adopted 8. October 2019
EDPB Guidelines 4/2019	The European Data Protection Board. Guidelines 4/2019 on Article 25 Data Protection by Design and by Default Version 2.0 Adopted on 20 October 2020
WP 251rev.01	Guidelines on Automated individual decision-making and Profiling for the purposes of Regulation 2016/679. Adopted on 3 October 2017. As last Revised and Adopted on February 2018
EDPS	Assessing the necessity of measures that limit the fundamental right to the protection of personal data: A Toolkit, 11 April 2017.
WP 29 Opinion 06/2014	Article 29 Data Protection Working Party. Opinion 06/2014 on the notion of legitimate interests of the data controller under Article 7 of Directive 95/46/EC. Adopted on 9 April 2014
WP 203 Opinion 03/2013	Article 29 Data Protection Working Party. Opinion 03/2013 on purpose limitation. Adopted on 2 April 2013
EU-domstolens avgjørelser C-597/19 <i>M.I.C.M</i>	Mircom International Content Management & Consulting (M.I.C.M.) Limited v Telenet BVBA. ECLI:EU:C:2021:492

C-708/18 <i>TK</i>	TK V Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA. ECLI:EU:C:2019:1064
C-40/17 <i>Fashion-ID</i>	Fashion ID GmbH & Co.KG v Verbraucherzentrale NRW eV. ECLI:EU:C:2019:629
C-13/16 <i>Rīgas satiksme</i>	Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde v Rīgas pašvaldības SIA ‘Rīgas satiksme’. ECLI:EU:C:2017:336
C-473/12 <i>IPI</i>	Institut professionnel des agents immobiliers (IPI) v Geoffrey Englebert, Immo 9 SPRL, Grégory Francotte. ECLI:EU:C:2013:715
C-212/13 <i>Ryneš</i>	František Ryneš v Úřad pro ochranu osobních údajů. ECLI:EU:C:2014:2428
C-203/15 og C-698/17, <i>Tele 2 Sverige</i>	Tele2 Sverige AB v Post- och telestyrelsen and Secretary of State for the Home Department v Tom Watson and Others. ECLI:EU:C:2016:970
C-92/09 og C-93/09, <i>Volker und Scheke</i>	Volker und Markus Scheke GbR (C92-09) and Hartmut Eifert (C-93/09) v Land Hessen. ECLI:EU:C:2010:662
C-468/10 og C-469/10 <i>ASNEF</i>	Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) (C-468/10), Federación de Comercio Electrónico y Marketing Directo (FECEMD) (C-469/10) v Administración del Estado. ECLI:EU:C:2011:777

C-583/11, <i>Inuit Tapiriit Kanatami</i>	Inuit Tapiriit Kanatami and Others v Parliament and Council (C-583/11 P), ECLI:EU:C:2013:625.
C-345/13, <i>Karen Millen Fashions</i>	Karen Millen Fashions Ltd v Dunnes Stores, Dunnes Stores (Limerick) Ltd. ECLI:EU:C:2014:2013
C-7/11, <i>Caronna</i>	Fabio Caronna. ECLI:EU:C:2012:396
C-19/08, <i>Petrosian</i>	Migrationsverket v Edgar Petrosian, Nelli Petrosian, Svetlana Petrosian, David Petrosian, Maxime Petrosian. ECLI:EU:C:2009:41
C-524/06, <i>Huber</i>	Heinz Huber v Bundesrepublik Deutschland ECLI:EU:C:2008:724
C-136/04, <i>Deutsches Milch-Kontor</i>	Deutsches Milch-Kontor GmbH v Hauptzollamt Hamburg-Jonas. ECLI:EU:C:2005:716
C-162/97, <i>Nilsson</i>	Gunnar Nilsson, Per Olov Hagelgren, Solweig Arrborn. ECLI:EU:C:1998:554
C-308/97, <i>Manfredi</i>	Giuseppe Manfredi v Regione Puglia. ECLI:EU:C:1998:566
C-215/88, <i>Casa Fleischhandels</i>	Casa Fleischhandels-GmbH v Bundesanstalt für landwirtschaftliche Marktordnung. ECLI:EU:C:1989:331
C-434/16, <i>Nowak</i>	Peter Nowak v Data Protection Commissioner. ECLI:EU:C:2017:994
C-343/09, <i>Afton Chemical</i>	Afton Chemical Limited v Secretary of State for Transport. ECLI:EU:C:2010:419

C-581/10 og C-629/10, *Nelson and Others* Emeka Nelson, Bill Chinazo Nelson, Brian Cheimezie Nelson v Deutsche Lufthansa AG (C-581/10) og TUI Travel plc, British Airways plc, easyJet Airline Company Ltd, International Air Transport Association v Civil Aviation Authority (C-629/10). ECLI:EU:C:2012:657

C-283/11, *Sky Österreich* Sky Österreich GmbH v Österreichischer Rundfunk. ECLI:EU:C:2013:28

C-101/12, *Schaible* Herbert Schaible v Land Baden-Württemberg. ECLI:EU:C:2013:661

C-582/14, *Breyer* Patrick Breyer v Bundesrepublik Deutschland. ECLI:EU:C:2016:779

C-131/12, *Google Spain* Google Spain SL and Google Inc. v Agencia Española de Protección de Datos (AEPD) and Mario Costeja González. ECLI:EU:C:2014:317

Generaladvokatens forslag til avgjørelse

Generaladvokat M. Bobeks forslag til avgjørelse i C-40/17, *Fashion-ID* Opinion of Advocate General Bobek, Delivered on 19 December 2018. Case C-40/17. Fashion ID GmbH & Co. KG v Verbraucherzentrale NRW e.V. ECLI:EU:C:2018:1039

Norsk rettspraksis

HR-2021-2403-A HR-2021-2403-A, (sak nr. 21-055809SIV-HRET) Anke over Borgarting lagmannsretts dom 5. februar 2021. Avsagt 7. desember 2021.

Personvernemndas avgjørelser

PVN-2021-09 Personvernemnda, avgjørelse 31. august 2021

PVN-2020-21

Personvernemnda, avgjørelse 9. mars 2021

Avgjørelse fra svenske tilsynsmyndigheter

DI-2020-10541

Datainspektionen (IMY), beslut 24. mars 2021,
DI-2020-10541, IMI no. 75661

Avgjørelser fra britiske tilsynsmyndigheter

IC-45844-V2X8

Freedom of Information Act 2000 (FOIA)
Decision notice 28.08.2020. Reference: IC-
45844-V2X8

FS50883133

Freedom of Information Act 2000 (FOIA)
Decision notice 20.06.2020. Reference:
FS50883133

FS50777458

Freedom of Information Act 2000 (FOIA)
Decision notice 07.11.2019. Reference:
FS50777458

Juridisk litteratur

Ausloos (2020)

Ausloos, Jef. *The Right to Erasure in EU Data Protection Law. From Individual Rights to Effective Protection*. 1. opplag. Oxford: Oxford University Press, 2020.

Blume (2020)

Blume, Peter. *Persondatarettens kilder og metode*. 1. utgave, 1. opplag. København: Djøf Forlag, 2020.

Jarbekk (2019)

Jarbekk, Eva. *Personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR) med kommentarer*. 1. utgave, 1. opplag. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, 2019.

- Kazemi (2018) Kazemi, Robert. *General Data Protection Regulation (GDPR)*. Hamburg: Tredition GmbH, 2018.
- Kuner (2021) Kuner, Christopher, Bygrave, Lee A., Docksey, Christopher og Drechsler, Laura. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Commentary/Update of Selected Articles*. Oxford: Oxford University Press, 2021.
- Kuner (2020) Kuner, Christopher, Bygrave, Lee A., Docksey, Christopher og Drechsler, Laura. *The EU General Data Protection Regulation (GDPR). A Commentary*. 1. opplag. Oxford: Oxford University Press, 2020.
- Mathiesen (2018) Mathiesen, Gjermund og Halvard Haukeland. *EØS-rett*. 3. utgave. Bergen: Fagbokforlaget, 2018.
- Nielsen (2020) Nielsen, Kristian Korfits og Anders Lotterup. *Databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven*. København: Jurist- og Økonomforbundets Forlag, 2020.
- Olsen (2019) Olsen, Birgitte Kofod. *Håndbog i dataansvarlighed*. 1. utgave, 1. opplag. København: Djøf Forlag, 2019.
- Schartum (2020) Schartum, Dag. *Personvernforordningen – En lærebok*. 1. utgave, 1. opplag. Bergen: Fagbokforlaget, 2020.
- Sejersted (2011) Sejersted, Fredriksen, Arnesen, Finn, Rognstad, Ole-Andreas, Foyn, Sten og Kolstad, Olav. *EØS-rett*. 3. utgave. Oslo: Universitetsforlaget, 2011.

- Skullerud (2021) Skullerud, Åste Marie Bergseng, Rønnevik, Cecilie, Skorstad, Jørgen og Pellerud, Marius Engh. *Personvernforordningen. Lovkommentar*. Ajourført versjon av Personvernforordningen, kommentarutgave. Bekreftet à jour per 1. april 2021. Juridika.no.
- Skullerud (2018) Skullerud, Åste Marie Bergseng, Rønnevik, Cecilie, Skorstad, Jørgen og Pellerud, Marius Engh. *Personopplysningsloven og personvernforordningen (GDPR) – kommentarutgave*. Oslo: Universitetsbokforlaget, 2018.
- Wessel-Aas (2018) Wessel-Aas, Jon og Magnus Ødegaard. *Personvern: Publisering og behandling av personopplysninger*. 1. utgave, 1. opplag. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, 2018.
- Ösman (2019) Öman, Sören. *Dataskyddsförordningen (GDPR) m.m. En kommentar*. Stockholm: Nordstedts Juridik AB, 2019.

Artikler

CIPL, *How the “Legitimate Interests” Ground for Processing Enables Responsible Data Use and Innovation* (07.2021).

https://www.informationpolicycentre.com/uploads/5/7/1/0/57104281/cipl_white_paper_-_how_the_legitimate_interests_ground_for_processing_enables_responsible_data_use_and_innovation_1_july_2021_.pdf. (sist lest 12.12.2021).

Moerel, Lokke og Prins, Corien. *Privacy for the Homo Digitalis: Proposal for a New Regulatory Framework for Data Protection in the Light of Big Data and the Internet of Things* (05.2016). (sist lest 12.12.2021).

Kamra, Irene og De Hert, Paul, *Understanding the balancing act behind the legitimate interest of the controller ground: A Pragmatic Approach*. Brussel Privacy Hub, Vol. 4, No. 12. (12.08.2018). (sist lest 12.12.2021).

Internettkilder

Datatilsynet Norge <https://www.datatilsynet.no/om-datatilsynet/datatilsynets-personvernerklaring/besok-pa-vare-nettsider/> (sist endret 27.01.2020). (sist lest 13.12.2021).

Datatilsynet Norge <https://www.datatilsynet.no/rettigheter-og-plikter/personvernprinsippene/> (sist endret 16.07.2019). (sist lest 13.12.2021).

